

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН

ДАР БОРАИ ҶАМЬИЯТИ ДОРОИ МАСЪУЛИЯТИ МАҲДУД
(Қонуни ҶТ аз 6.10.2008 № 429, аз 29.12.2010 № 656 аз 19.07.2022 № 1908)

БОБИ 1. ҶОИДАҲОИ УМУМӢ

Моддаи 1. Муносибатҳое, ки ҳамин Қонун танзим мекунад

Ҳамин Қонун ҳолати ҳуқуқии ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд, ҳуқуқу ўҳдадориҳои иштирокчиёни он, тартиби ташкил кардан, азnavташкилдиҳӣ ва барҳам додани ҷамъиятро муайян менамояд.

Хусусияти ҳолати ҳуқуқӣ, тартиби ташкил кардан, азnavташкилдиҳӣ ва барҳам додани ҷамъияти дорои масъулияти маҳдудро дар соҳаҳои фаъолияти бонкӣ, сӯғуртавӣ ва сармоягузорӣ қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд.

Моддаи 2. Мафхуми ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд

1. Ҕамъияти дорои масъулияти маҳдуд (минбаъд ҷамъият) ҷамъияти хоҷагиест, ки аз ҷониби як ё якчанд шахсе таъсис дода шуда, сармояи оинномавии он бо ҳиссаи ҳаҷми муайянкардаи ҳуҷҷатҳои таъсисотӣ тақсим шудааст. Иштирокчиёни ҷамъият аз рӯи ўҳдадориҳои он масъулият надоранд ва зиёни таваккали марбут бо фаъолияти ҷамъиятро дар доираи арзиши саҳми гузоштаашон ба ўҳда доранд.

Иштирокчиёни ҷамъият, ки ба сармояи оинномавии ҷамъият саҳмро дар ҳаҷми пуррааш нагузоштаанд, тибқи ўҳдадории он дар доираи арзиши қисми пардохташудаи саҳми ҳар қадом иштирокчии ҷамъият масъулияти муштарак доранд.

2. Ҕамъият дар моликият амволи алоҳида дорад, ки дар баланси мустақили он ба ҳисоб гирифта мешавад, вай аз номи худ ҳуқуқҳои амволи ва шахсии ғайриамволиро ба даст дароварда ва онро амалӣ менамояд, ўҳдадориро ба зимма гирифта, дар суд даъвогар ва ҷавобгар шуда метавонад.

3. Ҕамъият шаҳси ҳуқуқӣ буда бо тартиби муқарраркардашуда метавонад дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз он суратҳисобҳои бонкӣ кушояд

Моддаи 3. Номи фирмавии ҷамъият

Ҕамъият номи пурраи расмӣ дошта, ҳақ дорад ба забони давлатӣ дорои номи мухтасар бошад.

Номи пурраи фирмавии ҷамъият ба забони давлатӣ бояд номи пурраи ҷамъият ва ибораҳои "дорои масъулияти маҳдуд"-ро дошта бошад. Номи мухтасари фирмавии ҷамъият бояд дорои номи пурра ё мухтасари ҷамъият ва қалимаҳои "дорои масъулияти маҳдуд" ё ихтизори (аббревиатураи) ҶДММ бошад.

Номи фирмавии чамъият дар забони давлатӣ дигар истилоҳҳо ва ихтисорҳое, ки шакли ташкилӣ-ҳуқуқӣ, аз ҷумла аз забонҳои хориҷӣ гирифта шударо инъикос менамоянд, дошта наметавонад, агар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон қоидai дигарро пешбинӣ накарда бошанд.

Моддаи 4. Маҳалли ҷойгиршавӣ ва суроғаи чамъият

1. Маҳалли ҷойгиршавии чамъият аз рӯи ҷои бақайдгирии давлатии он муайян карда мешавад. Ҳуччатҳои таъсисотии чамъият мумкин аст муқаррар намояд, ки маҳалли ҷойгиршавии доимии мақомоти идоракуни он ё ҷои доимии фаъолияташ маҳалли ҷойгиршавии чамъият мебошад.

2. Чамъият бояд суроғаи почтавии худро дошта бошад, ки аз рӯи он ба он алоқа карда мешавад. Чамъият дар бораи тағйирёбии суроғаи почтавии худ, ӯҳдадор аст ба мақомоте, ки бақайдгирии шахси ҳуқуқиро амалӣ менамояд, ҳабар дихад.

3. Чамъият бояд мӯҳри мудаввар дошта бошад, ки дар он номи пурраи фирмавиаш ба забони давлатӣ сабт ёбад. Дар мӯҳри чамъият инчунин номи фирмавии он ба ҳар забони хориҷӣ сабт шуда метавонад.

Чамъият ҳақ дорад штампҳо ва бланкҳои дорои номи фирмавии худ, нишони худӣ, инчунин аломати моли ва дигар воситаҳои фардиятро, ки бо тартиби муқаррарӣ ба қайд гирифта шудаанд, дошта бошад.

Моддаи 5. Қобилияти ҳуқуқдории чамъият

1. Чамъият ташкилоти тиҷоратӣ буда, дорои ҳуқуқҳои гражданий мебошад ва ӯҳдадориҳои зарурии ба фаъолияташ алоқамандро барои амали намудани ҳамагуна фаъолияти дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ нашуда ба зимма мегирад.

2. Ба намудҳои алоҳидаи фаъолияти дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбiniшуда чамъият танҳо дар асоси иҷозатнома (литсензия) машғул шуда метавонад. Агар дар шартҳои додани иҷозатнома барои ба амал баровардани намуди муайяни фаъолият талаби чун фаъолияти истиснои амалӣ гардонидани он пешбинӣ шуда бошад, чамъият дар давоми мӯҳлати амали иҷозатнома ҳақ дорад танҳо намудҳои фаъолияти пешбиникардаи иҷозатномаро ба амал барорад.

Моддаи 6. Филиалҳо ва намояндагиҳои чамъият

1. Чамъият метавонад бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки бо накамтар аз се ду ҳиссаи овози шумораи умумии иштирокчиёни чамъият қабул шудааст, филиалҳо таъсис дода, намояндагиҳо кушояд.

Таъсиси филиалҳо ва кушодани намояндагиҳо аз ҷониби чамъият дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо риояи талаботи ҳамин Қонун ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар хориҷи Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи қонунгузории давлати хориҷӣ, ки дар ҳудуди он филиалҳо таъсис дода ё намояндагиҳо кушода мешаванд, сурат мегирад, агар дар шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон қоидai дигар пешбинӣ нашуда бошад.

2. Филиали чамъият қисми алоҳидаи он буда, берун аз маҳалли ҷойгиршавии чамъият воқеъ мебошад ва ҳамаи вазифаҳои онро (қисми он), аз ҷумла вазифаи намояндагиро амалӣ менамояд.

3. Намояндагии чамъият қисми алоҳидаи он буда, берун аз маҳалли ҷойгиршавии чамъият воқеъ мебошад ва манфиатҳои чамъиятро ифода ва муҳофизат мекунад.

4. Филиал ва намояндагии чамъият шахсони ҳуқуқӣ намебошанд ва дар асоси низомномаи тасдиқкардаи чамъият амал менамоянд. Филиал ва намояндагӣ дорои амволе мебошанд, ки чамъияти таъсисдиҳанда ба онҳо додааст.

Роҳбарони филиалҳо ва намояндагиҳои чамъиятро чамъият таъин мекунад ва онҳо дар асоси ваколатномаи он амал мекунанд.

Филиалҳо ва намояндагиҳои чамъияти фаъолияти худро аз номи чамъияти онҳоро таъсисдиҳанда амалӣ мегардонанд. Барои фаъолияти филиал ва намояндагии чамъияти чамъияти онҳоро таъсискарда масъул аст.

Моддаи 7. Чамъияти фарӯӣ ва вобаста

1. Чамъият метавонад чамъияти фарӯӣ ва вобастаи ҳочагии дорои ваколати шахси ҳуқуқӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи ҳамин Қонун ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар ҳориҷи Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи қонунгузории давлати ҳориҷӣ, ки дар ҳудуди он чамъияти фарӯӣ ё вобастаи ҳочагӣ таъсис дода шудаанд, бошад, агар дар шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон қоиди дигар пешбинӣ нашуда бошад.

2. Чамъияте фарӯӣ эътироф карда мешавад, ки агар дигар чамъияти (асосии) ҳочагӣ бинобар иштироки афзалиятнок дар сармояи оинномавии он ё мутобиқи шартномаи бастаи байни онҳо ё ба тарзи дигар имконият дошта бошад, ки қарори бо ҳамин тариқ қабулкардаи чамъиятро муайян намояд.

3. Чамъияти фарӯӣ ба қарзҳои чамъияти асосии ҳочагӣ ҷавобгар намебошад.

Чамъияти асосии ҳочагӣ, ки барои додани супоришҳои ҳатмӣ ба чамъияти фарӯӣ ҳуқуқ дорад, бо чамъияти фарӯӣ аз рӯи аҳҷҳои барои иҷрои ин супоришҳо бастаи он муштарақ ҷавобгар аст.

Дар сурати муфлисшавии чамъияти фарӯӣ бо гуноҳӣ чамъияти асосии ҳочагӣ, ҳангоми нокифоягии амволи чамъияти фарӯӣ, чамъияти асоси аз рӯи қарзҳои он ҷавобгарии иловагӣ (субсидиарӣ) дорад.

Иштирокчиёни чамъияти фарӯӣ ҳак доранд ҷуброни зиёни бо гуноҳи чамъияти асоси ба чамъияти фарӯӣ расонидаро талаб намоянд.

4. Чамъияте вобаста эътироф карда мешавад, ки агар чамъияти (бартаридошта) дигари ҳочагӣ бештар аз бист фоизи сармояи оинномавии чамъияти якумро дошта бошад.

Чамъияте, ки бештар аз бист фоизи саҳмияҳои овоздорӣ чамъияти саҳҳомӣ ё бештар аз бист фоизи сармояи оинномавии дигар чамъияти дорои

масъулияти маҳдудро ба даст даровардааст вазифадор аст дар ин бора ба мақомоте, ки бақайдгирин давлатии шахсони ҳуқуқиро ба роҳ мемонанд, фавран маълумотро барои нашр намудан пешниҳод намояд.

Моддаи 8. Иштирокчиёни чамъият

1. Шаҳрвандон ва шахсони ҳуқуқӣ иштирокчиёни чамъият буда метавонанд. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон иштироки гурӯҳи алоҳидаи шаҳрвандонро дар чамъиятҳо манъ ё маҳдуд карданаш мумкин аст.

2. Мақомоти давлатӣ ва мақомоти ҳокимияти маҳалли ҳақ надоранд, ки иштирокчиёни чамъият бошанд, агар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон қоиди дигареро муқаррар накунад. Ҳуқумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад ба сифати иштирокчии чамъият баромад намояд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1908*).

Чамъиятро як шаҳе таъсис дода метавонад, ки он иштирокчии ягона мегардад. Чамъият минъбад чамъияти дорои як иштирокӣ шуда метавонад.

Чамъият ба сифати иштирокчии ягона чамъияти дигари хоҷагии аз як шаҳс иборат бударо дошта наметавонад.

3. Шумораи иштирокчиёни чамъият набояд бештар аз сӣ нафар бошад.

Дар ҳолатҳое, ки шумораи иштирокчиёни чамъият аз ҳадди муқарраркардаи ҳамин банд зиёд бошад, чамъият дар давоми сол бояд ба чамъияти кушоди саҳҳомӣ ё кооперативи истеҳсолӣ табдил ёбад. Агар дар давоми мӯҳлати зикрёфта чамъият аз нав таъсис дода нашавад ва шумораи иштирокчиёни чамъият то ҳадди муқарраркардаи ҳамин банд кам нагардад, он ба тариқи судӣ бо талаби мақоме, ки шахсони ҳуқуқиро ба қайди давлати мегирад, ё дигар мақомоти давлатӣ ё мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ, ки онҳоро қонун барои пешниҳоди чунин талаб ҳуқук, додааст, барҳам дода мешавад.

Моддаи 9. Ҳуқуқи иштирокчиёни чамъият

Иштирокчиёни чамъият ҳуқук доранд:

- дар идораи корҳои чамъият бо тартиби муқарраркардаи ҳамин Қонун ва ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъият иштирок намоянд;

- дар бораи фаъолияти чамъият маълумот гиранд ва бо дафтарҳои муҳосибавӣ (бухгалтерӣ) ва дигар ҳуҷҷатҳои он бо тартиби муқарраркардаи ҳуҷҷатҳои таъсисотӣ шинос шаванд;

- дар тақсимоти фоида иштирок кунанд;

- бо тартиби пешбиникардаи ҳамин Қонун ва оинномаи чамъият ҳиссаи ҳудро аз сармояи оинномавии чамъият фурушанд ё ба тарзи дигар як қисми онро ба як ё якчанд иштирокчии ин чамъият диханд;

- ҳар вақт новобаста аз розигии дигар иштирокчиёни он аз чамъият бароянд;

- дар сурати барҳам хурдани чамъият қисми амвол ё арзиши онро баъди ҳисобу китоб бо кредиторон гиранд.

Иштирокчиёни чамъият инчунин дигар ҳуқуқхое доранд, ки онҳоро ҳамин Қонун пешбинӣ кардааст.

2. Ба гайр аз ҳуқуқхое, ки ҳамин Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст, оинномаи чамъият метавонад дигар ҳуқуқҳои (ҳуқуқҳои иловагии) иштирокчии (иштирокчиёни) чамъиятро пешбинӣ намояд. Ин ҳуқуқҳо мумкин аст дар оинномаи чамъият пешбинӣ карда шаванд ё бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки онро ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул кардаанд, дода мешаванд.

Ҳуқуқҳои иловагие, ки ба иштирокчии муайяни чамъият дода шудааст, дар ҳолати бегона кардани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) ў ба бадастдарорандай ҳисса (қисми ҳисса) намегузарад.

Қатъ ё маҳдуд кардани ҳуқуқҳои иловагие, ки ба ҳамаи иштирокчиёни чамъият дода шудааст, бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул кардаанд, сурат мегирад. Қатъ ё маҳдуд гардондани ҳуқуқҳои иловагие, ки ба иштирокчиёни муайяни чамъият дода шудааст, бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки бо накамтар аз се ду ҳиссаи овози шумораи умумии иштирокчиёни чамъият қабул шудааст, сурат мегирад, ба шарте, ки агар иштирокчии чамъият, ки чунин ҳуқуқҳои иловагӣ ба ў тааллук дорад, ба тарафдории ин қарор овоз дода, ё розигии хаттӣ дода бошад. Иштирокчии чамъият, ки ҳуқуқҳои иловагӣ ба ў дода шудааст, аз татбиқи ҳуқуқҳои иловагии додашуда даст кашида метавонад ва дар ин бора ба чамъият огоҳномаи хаттӣ мефиристад. Аз вақти огоҳномаи мазкурро гирифтани чамъият ҳуқуқҳои иловагии иштирокчии чамъият қатъ мегардад.

Моддаи 10. Ӯҳдадории иштирокчиёни чамъият

1. Иштирокчиёни чамъият Ӯҳдадоранд:

- бо тартиб, дар ҳаҷм, таркиб ва мӯҳлати пешбиникардаи ҳамин Қонун ва ҳуччатҳои таъсисотии чамъият саҳм гузоранд;

- иттилооти маҳфиро дар бораи фаъолияти чамъият фош нанамоянд. Иштирокчиёни чамъияг дигар Ӯҳдадориҳоро низ доранд, ки ҳамин Қонун пешбинӣ кардааст.

2. Ба гайр аз Ӯҳдадориҳои пешбиникардаи ҳамин Қонун, оинномаи чамъият метавонад дигар Ӯҳдадориҳои (Ӯҳдадориҳои иловагии) иштирокчии (иштирокчиёни) чамъиятро, ки ба меъёрҳои ин Қонун мухолиф нестанд, пешбинӣ намояд. Ин Ӯҳдадориҳо дар оинномаи чамъият пешбинӣ шуда ё бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул кардаанд, ба зиммаи ҳамаи онҳо гузошта мешавад. Ба зиммаи иштирокчии муайяни чамъият гузоштани Ӯҳдадориҳои иловагӣ бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки бо накамтар аз се ду ҳиссаи овозҳои шумораи умумии иштирокчиёни чамъият қабул шудааст, сурат мегирад, агар иштирокчии чамъият, ки чунин Ӯҳдадориҳои иловаги ба зиммаш гузошта шудааст, ба тарафдори қабули чунин қарор овоз диҳад ё розигии хаттӣ дода бошад.

Ўҳдадориҳо иловагие, ки ба зиммаи иштирокчии муайянни чамъият гузашта шудааст, дар ҳолати бегона кардани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) ў ба бадастдарорандай ҳисса (қисми ҳисса) намегузарад.

Ўҳдадориҳо иловагӣ мумкин аст бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул кардаанд, қатъ карда шавад.

Моддаи 11. Аз чамъият хориҷ кардани иштирокчии чамъият

Иштирокчиёни чамъият, ки ҳиссаи онҳо дар маҷмӯъ на камтар аз даҳ фоизи сармояи оинномавии чамъиятро ташкил медиҳад, хақ, доранд ба тариқи судӣ аз чамъият хориҷ кардани иштирокчиеро, ки ўҳдадории худро дағалона вайрон мекунад, ё бо амали (беамалии) худ фаъолияти чамъиятро ғайри имконпазир ё хеле душвор мегардонад, талаб намоянд.

Моддаи 12. Масъулияти чамъият

1. Чамъият тибқи ўҳдадориҳояш бо тамоми амволи ба он тааллук дошга масъул аст.

Чамъият оиди ўҳдадориҳо иштирокчиёнаш ҷавобгар нест.

Дар ҳолати муфлишавии чамъият бо гуноҳи иштирокчиёнаш ё бо гуноҳи шахсони дигар, ки онҳо хуқуқдоранд ба чамъият супориши ҳатмӣ диҳанд ё ба тарзи дигар имконият доранд амали онро муайян намоянд, ба зиммаи ин иштирокчиён ё шахсони дигар дар сурати нокифоягии амволи чамъият мумкин аст оиди ўҳдадориҳояш масъулияти иловагӣ (субсидиарӣ) гузашта шавад.

Давлат оиди ўҳдадориҳо чамъият ва чамъият оиди ўҳдадориҳо давлат масъулият надорад.

БОБИ 2. ТАЪСИС ДОДАНИ ЧАМЪИЯТ

Моддаи 13. Тартиби таъсисдиҳии чамъият

1. Муассисони чамъият шартномаи таъсисотӣ мебанданд ва оинномаи ҷҷмъиятро тасдиқ мекунанд. Шартномаи таъсисотӣ ва оинномаи чамъият ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъият мебошанд.

Агар чамъиятро як шаҳс таъсис диҳад, ҳуҷҷати таъсисотии чамъият оинномаи тасдиқардаи ҳамин шаҳс мебошад. Дар сурати то ду нафар ва аз он зиёд шудани шумораи иштирокчиёни чамъият бояд дар байни онҳо шартномаи таъсисотӣ баста шавад.

Хусусияти таъсисдиҳии чамъият бо иштироки сармоягузорони хориҷӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сармоягузорӣ" муайян карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Муассисони чамъият мақомоти иҷроияи чамъиятро интихоб (таъин) мекунанд, иичунин дар ҳолати ба сармояи оинномавии чамъият ворид шудани саҳми ғайрипулӣ арзиши пулии онҳоро тасдиқ менамоянд.

Қарор дар бораи тасдиқи оинномаи ҷамъият, инчунин қарор дар бораи тасдиқи арзиши пулии саҳми гузоштаи муассисони ҷамъият аз ҷониби муассисон яқдилона қабул карда мешавад.

2. Муассисони ҷамъият оиди ўҳдадориҳое, ки бо таъсиси ҷамъият алоқаманданд ва то бақайдгирии давлатии он пайдо шудаанд, масъулияти муштарак доранд. Ҷамъият оиди ўҳдадориҳои муассисони ҷамъият, ки бо таъсиси он алоқаманданд, танҳо дар сурати маъқулдонии минбаъдаи амали онҳо аз ҷониби маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият масъул аст.

Моддаи 14. Ҳуҷҷатҳои таъсисотии ҷамъият

Муассисони ҷамъият дар шартномаи таъсисотӣ ўҳдадор мешаванд, ки ҷамъият таъсис дигҳанд ва тартиби фаъолияти якҷояро оиди таъсиси он муайян намоянд. Дар шартномаи таъсисоти инчунин ҳайати муассисони (иштирокчиёни) ҷамъият, ҳачми сармояи оинномавии ҷамъият ва ҳачми ҳиссаи ҳар кадом муассиси (иштирокчии) ҷамъият, ҳачм ва таркиби саҳм, ҳангоми таъсиснамоӣ, тартиб ва мӯҳлати ба сармояи оинномавии ҷамъият гузоштани он, масъулияти муассисони (иштирокчиёни) ҷамъият барои вайрон кардани ўҳдадории саҳмгузорӣ шарту тартиби тақсими фоида дар байни муассисони (иштирокчиёни) ҷамъият, ҳайати мақомоти ҷамъият ва тартиби аз ҷамъият баромадани иштирокчиёни ҷамъият муайян карда мешавад.

2. Оинномаи ҷамъият бояд инҳоро дошта бошад:

- номи пурра ва муҳтасари фирмавии ҷамъият;
- маълумот дар бораи ҷои воқеъшавии ҷамъият;
- маълумот дар бораи ҳайат ва салоҳияти мақомоти ҷамъият, аз ҷумла дар бораи масъалаҳое, ки салоҳияти истисноии маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъиятро ташкил медиҳад, дар бораи тартиби қабули қарорҳои мақомоти ҷамъият, аз ҷумла дар бораи масъалаҳое, ки оиди онҳо қарорҳо яқдилона ё бо аксарияти муайяни овозҳо қабул карда мешаванд;
- маълумот дар бораи ҳачми сармояи оинномавии ҷамъият;
- маълумот дар бораи ҳачм ва арзиши номиналии ҳиссаи ҳар кадом ипғирокчии ҷамъият;
- ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои иштирокчиёни ҷамъият;
- маълумот дар бораи тартиб ва оқибатҳои аз ҷамъият баромадани иштирокчии ҷамъият;
- маълумот дар бораи тартиби ба шахси дигар гузаштани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии ҷамъият;
- маълумот дар бораи тартиби нигоҳдории ҳуҷҷатҳои ҷамъият, ва тартиби ба иштирокчиёни ҷамъият ва шахсони дигар ахборот додани ҷамъият;
- маълумот дар бораи филиалҳо ва намояндагиҳои ҷамъият. Оинномаи ҷамъият метавонад инчунин дигар қоидаҳое, ки хилофи ҳамин Қонун ва дигар қонунҳо намебошанд, дошта бошад.

3. Бо талаби иштирокчии чамъият, аудитор ё ҳар шахси манфиатдор, чамъият ӯхдадор аст дар мӯҳлати оқилона ба онҳо имконият дихад, ки бо ҳуччатҳои таъсисотии чамъият, аз ҷумла бо тағйиротҳо шинос шаванд.

4. Тағйирот ба ҳуччатҳои таъсисотии чамъият бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ворид карда мешавад.

Тағйироти ба ҳуччатҳои таъсисии чамъият воридгардида, ки маълумот оид ба онҳо дар Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ мавҷуданд, пас аз ворид намудани тағйирот ба ҳамин Феҳрист барои шахсони сеюм эътибор пайдо мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

5. Дар ҳолати бо ҳам мутобиқат накардани нишондодҳои шартномаи таъсисотӣ ва нишондодҳои оинномаи чамъият барои шахсони сеюм ва иштирокчиёни чамъият нишондодҳои оинномаи чамъият қувваи афзалиятнок доранд.

Моддаи 15. Бақайдгирии давлатии чамъият

1. Чамъият мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ" ба қайди давлатӣ гирифта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

2. Чамъият аз мавриди бақайдгирии давлатии он чун шахси ҳуқуқи таъсисёфта эътироф карда мешавад.

3. Чамъият бидуни маҳдудкуни мӯҳлат таъсис дода мешавад, агар оинномаи он қоидаи дигареро пешбинӣ накарда бошад.

БОБИ 3. САРМОЯИ ОИННОМАВИИ ЧАМЪИЯТ

Моддаи 16. Сармояи оинномавии чамъият. Ҳисса дар сармояи оинномавии чамъият

1. Сармояи оинномавии чамъият аз арзиши номиналии ҳиссаи иштирокчиёни он ташкил карда мешавад.

2. Ҳаҷми сармояи оинномавии чамъият бояд на камтар аз панҷсад сомониро ташкил дихад (*Қонуни ҶТ аз 6.10.2008 № 429*).

Ҳаҷми сармояи оинномавии чамъият ва арзиши номиналии ҳиссаҳои иштирокчиёни чамъият бо асьори миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Сармояи оинномавии чамъият ҳаҷми камтарини амволи онро, ки манфиатҳои кредиторони онро кафолат медиҳад, муайян менамояд.

2. Ҳаҷми ҳиссаи иштирокчии чамъият дар сармояи оинномавии чамъият аз ҳаҷми ҳиссаи гузошташудаи сармояи оинномавӣ муайян карда мешавад. Ҳаҷми ҳиссаи иштирокчиёни чамъият бояд ба таносуби арзиши номиналии ҳиссаи ў ва сармояи оинномавии чамъият мутобиқ бошад.

Арзиши ҳақиқии ҳиссаи иштирокчиёни чамъият ба қисми арзиши активҳои соғи чамъият, ки бо ҳаҷми ҳиссаи ў мутаносиб аст, мутобиқат мекунад.

3. Оинномаи чамъият ҳаҷми ниҳоии ҳиссаи иштирокчии чамъиятро маҳдуд карда метавонад. Дар оинномаи чамъият мумкин аст имконияти тағиیر додани таносуби ҳиссаҳои иштирокчиёни чамъият маҳдуд карда шавад.

Чунин маҳдудиятҳо на бояд нисбати иштирокчиёни алоҳидаи чамъият муқаррар карда шавад. Нишондодҳои мазкур мумкин аст дар оинномаи чамъият ҳангоми тасдиқи он пешбинӣ карда шуда, инчунин бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки аз ҷониби ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул карда мешавад, ба оинномаи чамъият ворид карда, тағиир дода ва аз оинномаи чамъият хориҷ карда шаванд.

Моддаи 17. Саҳм ба сармояи оинномавии чамъият

1. Пулҳо, қоғазҳои қиматнок, дигар амвол ё ҳуқуқи амволи ё ин ки дигар ҳуқуқҳое, ки арзиши пули доранд, ба сифати сармояи оинномавии чамъият баромад карда метавонанд.

2. Арзиши пулии саҳми ғайрипулии сармояи оинномавии чамъият, ки иштирокчиёни чамъият ва шахсони сеюми ба чамъият қабулшаванд мегузоранд бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул кардаанд, тасдиқ карда мешавад.

Агар арзиши номиналии (афзоипш арзиши номиналии) ҳиссаи иштирокчиёни чамъият дар сармояи оинномавии чамъият бо саҳми ғайрипулӣ пардохта шавад, чунин саҳм бояд аз ҷониби эксперти мустақил муайян карда шавад. Арзиши номиналии (афзоипш арзиши номиналии) ҳиссаи иштирокчии чамъият, ки бо саҳми ғайрипулӣ пардохта мешавад, на бояд аз баҳои маблағи саҳми пешбинишуда, ки эксперти мустақил муайян кардааст зиёд бошад.

Дар ҳолати ба сармояи оинномавии чамъият гузоштани саҳми ғайрипулӣ иштирокчиёни чамъият ва эксперта мустақил дар давоми се соли баъди бақайдгирии давлатии чамъият ё ворид кардани тағиироти даҳлдор бо оинномаи чамъият дар сурати нокифоягии амволи чамъият оиди ӯҳдадориҳои он дар ҳаҷми афзоипш арзиши саҳми ғайрипулӣ муштаракан масъулияти иловагӣ (субсидиарӣ) мебаранд.

Дар оинномаи чамъият мумкин аст намудҳои амвole муқаррар карда шавад, ки саҳми сармояи оинномавии чамъият шуда наметавонад.

3. Дар сурати қатъ шудани ҳуқуқи чамъият ба истифодаи амвол то ба охир расидани мӯҳлате, ки ин амвол барои истифода ба чамъият ба сифати саҳми сармояи оинномавӣ дода шуда буд, иштирокчии чамъият, ки амволро додааст, ӯҳдадор аст бо талаби он бо чамъият ҷуброни пули пешниҳод намояд, ки он ба пардоҳти истифодаи чунин амвол дар ҳолатҳои мазкур дар давоми мӯҳлати боқимонда баробар аст. Ҷуброни пули бояд якбора аз лаҳзаи талаб кардани чамъият пешниҳод карда шавад, агар қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият тартиби дигари пешниҳоди ҷубронро муқаррар накарда бошад. Чунин карорро маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият бидуни ба ҳисоб гирифтани овози иштирокчии чамъият, ки ба сифати саҳми сармояи оинномавӣ ба чамъият ҳуқуқи истифодаи амволро додааст ва он пеш аз мӯҳлат қатъ ёфтааст, қабул карда мешавад.

4. Амволе, ки иштирокчии аз чамъият хоричшуда ё баромада ба сифати саҳми сармояи оинномавӣ ба истифодаи чамъият додааст дар давоми мӯҳлати додашуда дар истифодаи чамъият боқи мемонад, агар дар шартномаи таъсисотӣ қоидаи дигар пешбинӣ нашуда бошад.

Моддаи 18. Тартиби гузоштани саҳм ба сармояи оинномавии чамъият ҳангоми таъсиси он

1. Ҳар кадом муассиси чамъият бояд ба сармояи оинномавии чамъият дар давоми мӯҳлате, ки бо шартномаи таъсисотӣ муайян карда шудааст, ва кадоме ки аз вақти бақайдгирии давлатии чамъият аз як сол зиёд буда наметавонад, саҳми худро бояд пурра гузорад. Дар ин ҳол арзиши саҳми ҳар кадом муассиси чамъият бояд на камтар аз арзиши номиналии ҳиссаи у бошад.

Аз ӯхдадории саҳмгузорӣ ба сармояи оинномавии чамъият озод кардани муассиси чамъият, аз ҷумла бо роҳи ба ҳисоб гирифтани талаботи ӯ ба чамъият роҳ дода намешавад.

2. Сармояи оинномавии чамъият бояд дар муддати як сол аз рӯзи бақайдгирии давлатии он пурра аз ҷониби муассисони он пардохта шавад (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Моддаи 19. Афзоиши сармояи оинномавии чамъият

1. Ба афзоиши сармояи оинномавии чамъият танҳо баъди пардохти пурраи он роҳ дода мешавад.

2. Афзоиши сармояи оинномавии чамъият аз ҳисобҳои зерин сурат гирифта метавонад:

- а) аз ҳисоби амволи чамъият;
- б) аз ҳисоби саҳми иловагии иштирокчиёни чамъият;
- в) аз ҳисоби саҳмҳои шахсони сеюме, ки ба чамъият қабул мешаванд.

Моддаи 20. Афзоиши сармояи оинномавии чамъият аз ҳисоби амволи он

1. Афзоиши сармояи оинномавии чамъият аз ҳисоби амволи он бо қарори маҷлиси умумии он, ки бо овоздиҳии на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи овозҳои умумии иштирокчиёни чамъият қабул карда мешавад, агар зарурияти шумораи зиёди овозҳо барои қабули чунин қарор дар оинномаи чамъият пешбинӣ нашуда бошад.

2. Дар сурати афзудани сармояи оинномавии чамъият аз ҳисоби амволи он, маблағе ки ба андозаи он сармояи оинномавии чамъият меафзояд, на бояд аз фарқи байни арзиши активҳои софи чамъият ва маблағи сармояи оинномавӣ ва фоида захиравии чамъият зиёд бошад.

3. Дар сурати афзудани сармояи оинномавии чамъият мутобики ҳамин модда арзиши номиналии ҳиссаи иштирокчиёни чамъият бидуни тағири ҳаҷми ҳиссаи онҳо мутаносибан меафзояд.

Моддаи 21. Афзоиши сармояи оинномавии чамъият аз ҳисоби саҳми иловагии иштирокчиёни он ва саҳми шахсони сеюме, ки ба чамъият қабул мешаванд

1. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият бо овоздиҳии на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии иштирокчиёни чамъият, агар зарурияти шумораи зиёди овозҳо барои қабули чунин қарор дар оинномаи чамъият пешбини нашуда бошад, метавонад дар бораи афзоиши сармояи оинномавии чамъият аз ҳисоби саҳми иловагии гузоштаи иштирокчиёни чамъият қарор барорад. Ҳангоми афзоиши сармояи оинномавии чамъият аз ҳисоби саҳми иловагии гузоштаи иштирокчиёни чамъият бояд арзиши умумии саҳми иловагӣ муайян карда шуда, инчунин таносуби барои ҳамаи иштирокчиёни чамъият ягонаи байни арзиши саҳми иловагии иштирокчии чамъият ва маблағе, ки ба андозаи он арзиши номиналии ҳиссаи ў меафзояд, муқаррар карда шавад. Ин таносуб дар асоси он, ки арзиши номиналии ҳиссаи иштирокчии чамъият ба маблағи баробар ё камтари арзиши саҳми иловагии ў афзуданаш мумкин аст, муқаррар карда мешавад.

Ҳар иштирокчии чамъият ҳақ дорад саҳми иловагӣ гузорад, ва он мутаносибан аз қисми арзиши умумии саҳми иловагӣ, ҳаҷми ҳиссаи он иштирокӣ дар сармояи оинномавии чамъият мутаносиб аст, зиёд набошад. Саҳми иловагӣ мумкин аст аз тарафи иштирокчиёни чамъият дар давоми ду моҳ аз мавриди баровардани қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни-чамъият гузошта шавад, агар оинномаи чамъият ё қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият мӯҳлати дигарро муқаррар нанамояд.

На дертар аз як моҳ аз рӯзи ба охир расидани гузориши саҳми иловагӣ маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият бояд дар бораи тасдиқи чамъбастии саҳми иловагии гузоштаи иштирокчиёни чамъият қарор қабул намояд. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, инчунин оиди тағйироте, ки ба ҳуҷҷатҳои таъсиснамоии чамъият вобаста ба афзоиши андозаи сармояи оинномавии чамъият ба миён меояд ва афзоиши арзиши номиналии ҳиссаи иштирокчиёни чамъият, ки саҳми иловагӣ гузоштанд ва дар ҳолатҳои зарурат оиди тағйирёбии андозаи ҳиссаи иштирокчиёни чамъият бояд қарор қабул намояд. Ҳамзамон, арзиши номиналии ҳиссаи ҳар як иштирокчии чамъият, ки саҳми иловагӣ гузоштааст, дар асоси нишондоди таносуби сарсатри якуми банди мазкур афзоиш меёбад.

Муассисон ё мақомоти ваколатдори чамъият баъд аз қабули қарор аз ҷониби маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият дар бораи тасдиқи натиҷаҳои аз тарафи иштирокчиёни чамъият ба сармояи оинномавии чамъият пардоҳт намудани саҳмҳои иловагӣ оид ба афзоиши сармояи оинномавии чамъият бо тартиби муқарраршуда ба мақомоти анҷомдиҳандай бақайдгирии давлатӣ барои ворид намудани маълумот ба Фехристи ягонаи давлатии шахсони хуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ ариза пешниҳод менамоянд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Дар ҳолати риоя накардани мӯҳлатҳои дар сарсатри сеюми қисми мазкур пешбини карда шуда афзоиши сармояи оинномаи чамъият барпо шуда эътироф карда намешавад (*Қонун аз 29.12.2010 № 656*).

2. Мачлиси умумии иштирокчиёни чамъият метавонад дар бораи зиёд кардани сармояи оинномавии он дар асоси аризаи иштирокчии чамъият (аризаи иштирокчиёни чамъият) дар бораи гузоштани сахми иловагӣ ва (ё), агар онро оинномаи чамъият манъ накунад, аризаи шахси сеом (аризаи шахсони сеом) дар бораи ба чамъият қабул намудани ў ва гузоштани сахм қарор қабул кунад. Тартиби қабули қарорро оинномаи чамъият муайян менамояд.

Дар аризаи иштирокчии чамъият ва аризаи шахси сеом бояд ҳаҷм ва таркиби сахм, тартиб ва мӯҳлати гузоштани он, инчунин ҳаҷми ҳиссае, ки онро иштирокчии чамъият дошта бошад, нишон дода шаванд. Дар ариза мумкин аст шартҳои дигари гузоштани сахм ва дохилшавӣ ба чамъият низ нишон дода шавад.

Баробари қарор дар бораи зиёд кардани сармояи оинномавии чамъият дар асоси аризаи иштирокчии чамъият (аризаи иштирокчиёни чамъият) дар бораи гузоштани сахми иловагӣ, бояд дар як вақт қарор дар бораи ба ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъият ворид кардани тағиирот вобаста ба афзоиши ҳаҷми сармояи оинномавии чамъият ва афзоиши арзиши номиналии ҳиссаи иштирокчии чамъият (иштирокчиёни чамъият), ки дар бораи гузоштани сахми иловагӣ ариза додааст, дар ҳолати зарурӣ инчунин тағиироти вобаста ба тағиир ёфтани ҳаҷми ҳиссаи иштирокчиёни чамъият қабул карда шавад.

Дар айни ҳол арзиши номиналии ҳиссаи ҳар кадом иштирокчии чамъият, ки дар бораи гузоштани сахми иловагӣ ариза додааст, ба маблағи баробар ё ками арзиши сахми иловагии ў зиёд мешавад.

Дар як вақт бо қарор дар бораи афзоиши сармояи оинномавии чамъият дар асоси аризаи шахси сеом (аризаи шахсони сеом) дар бораи қабули ў (онҳо) ба чамъият ва гузоштани сахм бояд қарор дар бораи ба ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъият ворид намудани тағииротҳои вобаста ба қабул накарданӣ шахси сеом (шахсони сеом) ба чамъият, муайян намудани арзиши номиналий ва ҳаҷми ҳиссаи ў (онҳо), афзоиши ҳаҷми сармояи оинномавии чамъият ва тағиiri ҳаҷми ҳиссаҳои иштирокчиёни чамъият қабул карда шавад. Арзиши номиналии ҳиссаҳое, ки ҳар кадом шахси сеоми ба чамъият қабулшаванд ба даст медарорад, бояд баробар ё камтар аз арзиши сахми ў бошад.

Муассисон ё мақомоти ваколатдори чамъият баъд аз қабул намудани қарор дар бораи афзоиши сармояи оинномавӣ аз ҷониби мачлиси умумии иштирокчиёни чамъият бо тартиби муқарраршуда ба мақомоти анҷомдиҳандай бақайдгирии давлатӣ барои ворид намудани маълумот ба Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфириодӣ ариза пешниҳод менамоянд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

3. Агар сармояи оинномавии чамъият наафзуда бошад, чамъият ўҳдадор аст дар мӯҳлати оқилона ба иштирокчиёни чамъият ва шахсони сеом, ки пулро ба сифати сахм гузоштаанд, сахмҳои онҳоро баргардонад. Дар сурати дар мӯҳлати муайян барнагардондани сахм бо тартиб ва дар мӯҳлати пешбиникардаи моддаи 426 Кодекси гражданӣ, инчунин фоизро пардоҳт намояд.

Чамъият ўхдадор аст ба иштирокчиёни чамъият ва шахсони сеом, ки саҳми ғайрипули гузоштаанд, дар мӯҳлати муайян саҳми онҳоро баргардонад. Ҳангоми дар мӯҳлати муайян барнагардонидани саҳмҳо чамъият инчунин фоидаи аз даст рафтаро, ки сабабаш истифода бурда натавонистани амволи ба сифати саҳм гузошташуда мёбошад, бояд чуброн намояд.

Моддаи 22. Камшавии сармояи оинномавии чамъият

1. Чамъият ҳақ дорад ва дар ҳолатҳои пешбиникардаи ҳамин Қонун ўхдадор аст сармояи оинномавии худро кам кунад.

Камшавии сармояи оинномавии чамъият мумкин аст бо роҳи камшавии арзиши номиналии ҳиссаи ҳамаи иштирокчиёни чамъият дар сармояи оинномавии чамъият ва пардохти ҳиссаҳои ба чамъият таалуқдошта сурат гирад.

Чамъият ҳақ надорад сармояи оинномавии худро кам кунад, агар дар натиҷаи чунин камкуй ҳаҷми он аз ҳаҷми ақали камтарини сармояи оинномавӣ кам гардад, ки он мутобиқи ҳамин Қонун дар санаи пешниҳоди ҳуҷҷатҳо барои бақайдгирии давлатии тағиироти даҳлдори оинномаи чамъият муайян шудааст ва дар ҳолатҳое, ки агар мутобиқи ҳамин Қонун чамъият ўхдадор бошад, ки сармояи оинномавии худро дар санаи бақайдгирии давлатии чамъият кам кунад.

Чамъият ҳақ надорад сармояи оинномавии худро аз ҳаҷми ақалли камтарини сармояи оинномавӣ, ки он мутобиқи Қонуни мазкур муайян шудааст, кам намояд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

2. Дар сурати пурра пардохт накардани сармояи оинномавии чамъият дар муддати як сол аз рӯзи бақайдгирии давлатии он, чамъият бояд дар хусуси кам кардани сармояи оинномавии худ то андозаи воқеан пардохтшудаи он эълон кунад ва дар ин хусус бо тартиби муқарраршуда ба мақомоти анҷомдиҳандаи бақайдгирии давлатӣ барои ворид намудани маълумот ба Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфириодӣ ариза пешниҳод намояд ё дар бораи барҳамдиҳии чамъият қарор қабул намояд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

3. Агар баъди ба охир расидани соли дуюм ва ҳар соли минбаъдаи молиявӣ арзиши дороиҳои софи чамъият аз сармояи оинномавии он камтар гардад, чамъият вазифадор аст дар хусуси кам кардани сармояи оинномавии худ то андозае, ки аз арзиши дороиҳои софи он зиёд намебошад, эълон кунад ва дар ин хусус бо тартиби муқарраршуда ба мақомоти анҷомдиҳандаи бақайдгирии давлатӣ барои ворид намудани маълумот ба Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфириодӣ ариза пешниҳод намояд ё дар бораи барҳамдиҳии чамъият қарор қабул намояд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Агар баъди итмоли соли дуюми ва ҳар соли минбаъдаи молиявӣ арзиши активҳои софи чамъият аз ҳаҷми камтарини сармояи оинномавӣ, ки ин Қонун муқаррар кардааст, кам бошад, чамъият барҳам дода мешавад (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Арзиши активҳои софи ҷамъият бо тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Қонун ва санадҳои меъёрие, ки тибқи он нашр мегардад муайян карда мешавад.

4. Дар давоми сӣ рӯз аз лаҳзаи қабули қарор ҷамъият бояд дар бораи камшавии сармояи оинномавии худ эълон кунад ва оиди камшавӣ ва ҳаҷми нави он ҳамаи кредиторони маълуми ҷамъиятро хаттӣ огоҳ намуда, инчунин дар нашрие, ки дар бораи қайди давлатии шахсони ҳуқуқӣ маълумот чоп мешавад, доир ба қарори қабулшуда ҳабар чоп кунад. Дар айни ҳол кредиторони ҷамъият ҳақ доранд дар давоми сӣ рӯз пас аз мавриди фиристодани огоҳнома ё дар давоми сӣ рӯзи чопи ҳабар дар бораи қарори қабулшуда бо тартиби хаттӣ оиди пеш аз мӯҳлат қатъ намудан ё ичрои ӯҳдадориҳои даҳлдори ҷамъият ва ҷуброни зарари ба онҳо расонида талаб пешниҳод намоянд.

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

5. Агар дар ҳолатҳои пешбиникардаи ҳамин модда ҷамъият дар мӯҳлати муайян дар бораи камшавии сармояи оинномавӣ ё барҳамхурии худ қарор қабул нақунад, кредиторон ҳақ доранд аз ҷамъият пеш аз мӯҳлат қатъёбӣ ё ичрои ӯҳдадориҳои ҷамъият ва ҷуброни зарари ба онҳо расондаро талаб намоянд.

6. Муассисон ё мақомоти ваколатдори ҷамъият оид ба камшавии сармояи оинномавии ҷамъият баъд аз қабул намудани қарор дар бораи ҷунун камшавӣ аз ҷониби маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият бо тартиби муқарраршуда ба мақомоти анҷомдиҳандай бақайдгирии давлатӣ барои ворид намудани маълумот ба Фехристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ ариза пешниҳод менамоянд ё дар бораи барҳамдиҳии ҷамъият қарор қабул мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Моддаи 23. Ба иштирокчии дигар ва шахси сеюм гузаштани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии ҷамъият

1. Иштирокчии ҷамъият ҳақ дорад ҳиссаи худро ё қисми онро аз сармояи оинномавии ҷамъият ба як иштирокӣ ё якчанд иштирокчии ҳамин ҷамъият, ё ба шахсони сеюм бо тартиби муқарраркардаи оинномаи ҷамъият фурӯшад ё ба тарики дигар дихад.

2. Ҳиссаи иштирокчии ҷамъият мумкин аст то пардоҳти пурраи он танҳо дар ҳамон қисме, ки аллакай он пардоҳта шудааст, бегона карда шавад.

3. Иштирокчиёни ҷамъият ҳуқуқӣ афзалиятноки ҳариди ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчиёни ҷамъиятро бо нархи ба шахси сеюм пешниҳодшуда мутаносибан ба ҳаҷми ҳиссаҳои худ истифода мебаранд, агар дар оинномаи ҷамъият ё созишномаи иштирокчиёни ҷамъият тартиби дигари амалий гаштани ин ҳуқуқ пешбинӣ нашуда бошад. Дар оинномаи ҷамъият мумкин аст ҳуқуқӣ афзалиятноки ҷамъият барои бадастдарории ҳиссае (қисми ҳиссае), ки иштирокчиёни он мефурӯшанд, пешбинӣ карда шавад, агар иштирокчиёни дигари ҷамъият ҳуқуқӣ афзалиятноки ҳариди ҳисса (қисми ҳисса)-ро истифода накарда бошанд.

Иштирокчии чамъият, ки ҳиссаи (қисми ҳисса) худро ба шахси сеюм фурухтан меохад, үхдадор аст, дар ин бора дигар иштирокчиёни чамъият ва худи чамъиятро хаттй хабардор карда, нарх ва дигар шартҳои фуруши онро нишон дихад. Дар ҳолатҳое, ки иштирокчиёни чамъият ё чамъият аз ҳуқуқи афзалиятноки хариди ҳамаи ҳиссаи (ҳамаи қисми ҳисса) барои фуруш пешиҳод гардида дар давоми як моҳи аз рӯзи гирифтани чунин огоҳнома истифода намебаранд, агар дар оинномаи чамъият ё созишномаи иштирокчиёни чамъият мӯҳлати дигар пешбинӣ нашуда бошад, ҳисса (қисми ҳисса) мумкин аст ба шахси сеюм бо нарх ва шартҳои ба чамъият ва иштирокчиёни он хабардода шуда фурухта шавад.

Ҳангоми фуруши ҳисса (қисми ҳисса) бо вайрон кардани ҳуқуқи афзалиятноки харид ҳар кадом иштирокчии чамъият ё чамъият, агар дар оинномаи чамъият ҳуқуқи афзалиятноки чамъият барои харидани ҳисса (қисми ҳисса) пешбинӣ шуда бошад, ҳақ дорад дар давоми се моҳе, ки иштирокчии чамъият ё чамъият аз чунин вайронкуй ҳабардор шудаанд ё ин ки бояд ҳабардор мешуданд ба тариқи суд ба онҳо гузарондани ҳуқуқу үхдадории харидорро талаб намоянд. Ба гузашт кардани ин ҳуқуқи афзалиятнок роҳ дода намешавад.

4. Дар оинномаи чамъият мумкин аст зарурати гирифтани розигии чамъият ё дигар иштирокчиёни чамъият барои додани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии чамъият ба шахсони сеюм на танҳо бо тариқи фуруш, балки ба тариқи дигар пешбинӣ карда шавад.

5. Гузашти ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии чамъият бояд дар шакли оддии хаттй сурат гирад, агар оиди дар шакли нотариалӣ содир намудан он дар оинномаи чамъият талаботе пешбинӣ нашуда бошад. Риоя накардани шакли аҳд оиди гузашти ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии чамъият, ки банди мазкур ё оинномаи чамъият муқаррар кардааст, боиси беътибории он мегардад.

Чамъият бояд дар бораи додани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномаи чамъият бо исботи пешниҳоди чунин гузашти хаттй огоҳонида шавад. Ба даст дарорандай ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии чамъият аз вақти огоҳ намудани чамъият оиди гузашти мазкур ҳуқуқро амалӣ гардонида ва үхдадориро ичро менамояд.

Ба дастдарорандай ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии чамъият ҳамаи ҳуқуқу үхдадориҳои иштирокчии чамъият, ки то додани ҳисса (қисми ҳисса) пайдо шудааст, ба истиснои ҳуқуқу үхдадориҳои пешбиникардаи сарсатри 2 банди 2 моддаи 9 ва сарсатри 2 банди 2 моддаи 10 ҳамин Қонун мегузарад. Иштирокчии чамъият, ки ҳиссаи (қисми ҳиссаи) худро аз сармояи оинномавии чамъият додааст, дар назди чамъият оиди додани саҳм ба амволи то гузашт кардани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) мазкур пайдошууда бо бадастдароварандай он муштарақан үхдадор мебошад.

6. Ҳиссаҳои сармояи оинномавии чамъият ба ворисони шахсони ҳуқуқие, ки иштирокчиёни чамъият мебошанд, мегузаранд.

Дар сурати барҳам хурдани шахси ҳуқуқӣ (иштирокчии ҷамъият) ҳиссаи ба ӯ тааллуқдошта, ки баъди ҳисобу китоб бо кредиторон боки мондааст, дар байни иштирокчиёни шахси ҳуқуқии барҳамхурда тақсим карда мешавад, агар дар қонунҳо, дигар санадҳои меъерию ҳуқуқӣ ё ҳуччатҳои таъсисотии шахси ҳуқуқии барҳамхуранд қоиди дигар пешбинӣ нашуда бошад.

Дар оинномаи ҷамъият мумкин аст пешбинӣ карда шавад, ки ба гузариш ва тақсими ҳиссаҳои муқарраркардаи сарсатрҳои якум ва дуюми ҳамин банд танҳо бо розигии иштирокчиёни боқимондаи ҷамъият роҳ дода мешавад.

7. Дар ҳолате, ки агар дар оинномаи ҷамъият зарурати гирифтани розигии иштирокчиёни ҷамъият барои додани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии ҷамъият ба иштирокчиёни ҷамъият ё шахсони сеюм, гузариши он ба меросгирон ё ворисони он ё ин ки барои тақсими ҳисса дар байни иштирокчиёни шахси ҳуқуқии барҳамхуранд пешбинӣ шуда бошад, чунин розигӣ гирифташуда ҳисобида мешавад, ба шарте ки дар давоми сӣ рӯзи пас аз муроҷиат ба иштирокчиёни ҷамъият ё дар давоми мӯҳлати дигари муайян кардаи оинномаи ҷамъият розигии ҳаттии ҳамаи иштирокчиёни ҷамъият гирифта шуда ё радди ҳаттии розигии ягон нафари иштирокчиёни ҷамъият гирифта нашуда бошад.

Дар ҳолате, ки дар оинномаи ҷамъият зарурати гирифтани розигии ҷамъият барои додани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии ҷамъият ба иштирокчиёни ҷамъият ё шахсони сеюм пешбинӣ шуда бошад, чунин розигӣ гирифташуда ҳисобида мешавад, ба шарте ки дар давоми сӣ рӯзи пас аз муроҷиат ба ҷамъият ё дар давоми дигар мӯҳлати муайянкардаи оинномаи ҷамъият розигии ҳаттии ҷамъият гирифта шуда ё радди ҳаттии розигии ҷамъият гирифта нашуда бошад.

8. Дар сурати фурухтани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии ҷамъият дар савдои оммавӣ дар ҳолатҳои пешбиникардаи ҳамин Қонун ё дигар қонунҳо бадастдарорандай ин ҳисса (қисми ҳисса) новобаста ба розигии ҷамъият ё иштирокчиёни он иштирокчии ҷамъият ҳисобида мешавад.

Моддаи 24. Гузариши ҳисса дар сармояи оинномавии ҷамъият аз рӯи мерос

Ҳиссаи иштирокчиёни ҷамъият ба меросгирони он мегузарад. Гузариши ҳисса ба меросгирон ва тақсими он дар байни якчанд меросгирон мувофиқи Кодекси гражданий Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 25. Гарави ҳиссаҳо дар сармояи оинномавии ҷамъият

Иштирокчии ҷамъият ҳақ дорад ҳиссаи (қисми ҳиссаи) ба ӯ тааллуқдоштаи сармояи оинномавии ҷамъиятро ба иштирокчии дигари ҷамъият ё агар оинномаи ҷамъият манъ нақунад, ба шахси сеюм бо розигии ҷамъият ва қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият, ки бо аксарияти овозҳои ҳамаи иштирокчиёни ҷамъият қабул шудааст, ба гарав дихад, агар зарурати шумораи зиёди овозҳо барои қабули чунин қарор дар оинномаи ҷамъият пешбинӣ нашуда бошад. Овози иштирокчии ҷамъият, ки ҳиссаи (қисми ҳиссаи)

худро гарав мондан меҳоҳад, ҳангоми муайян намудани натиҷаи овоздиҳӣ ба ҳисоб гирифта намешавад.

Моддаи 26. Ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии ҷамъиятро ба даст даровардани ҷамъият

1. Ҷамъият ҳақ надорад ҳиссаи (қисми ҳиссаи) сармояи оинномавии худро ба даст дарорад ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳамин Қонун пешбинӣ кардааст.

2. Дар ҳолате, ки оинномаи ҷамъият гузашт кардани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъиятро ба шахсони сеюм манъ менамояд ва иштирокчиёни дигари ҷамъият аз ба даст даровардани он даст мекашанд, инчунин дар ҳолати рад кардани розигӣ барои гузашт кардани ҳисса (қисми ҳисса) ба иштирокчии ҷамъият ё шахси сеюм, агар зарурати гирифтани чунин розигӣ дар оинномаи ҷамъият пешбинӣ шуда бошад, ҷамъият ӯҳдадор аст бо талаби иштирокчии ҳиссаи (қисми ҳиссаи) ўро ба даст дарорад. Дар айни ҳол ҷамъият ӯҳдадор аст ба иштирокчии ҷамъият арзиши ҳақиқии ин ҳисса (қисми ҳисса)-ро, ки он дар асоси маълумоти ҳисботи муҳосибавии ҷамъият дар давраи охирини ҳисботии пеш аз рӯзи муроҷиати иштирокчии ҷамъият бо чунин талаб муайян карда мешавад, дихад ё бо розигии иштирокчии ҷамъият ба ўамволи чунин арзиш доштаро дар шакли асл (натура) дихад.

3. Иштирокчии ҷамъият, ки ҳангоми таъсиси ҷамъият саҳми худро ба сармояи оинномавии ҷамъият дар мӯҳлаташ пурра наспоридааст, инчунин ҷуброни пули ё дигар ҷуброни пешбиникардаи банди се моддаи 17 ҳамин қонунро дар мӯҳлаташ пешниҳод накардааст, ҳиссааш ба ҷамъият мегузарad. Дар ин маврид ҷамъият ӯҳдадор аст ба иштирокчии ҷамъият арзиши ҳақиқии қисми ҳиссаи ўро, ки ба қисми саҳми гузоштаи вай мутаносиб аст пардоҳт намояд ё бо розигии иштирокчии ҷамъият ба ўамволи дорои ҳамин арзишро дар шакли асл дихад. Арзиши ҳақиқии қисми ҳисса дар асоси маълумоти ҳисботи муҳосибавии ҷамъият дар давраи охирини ҳисботи пеш аз рӯзи ба охир расидани мӯҳлати саҳмгузорӣ ё додани ҷуброн муайян карда мешавад.

Дар оинномаи ҷамъият мумкин аст пешбинӣ карда шавад, ки як қисми ҳиссае, ки ба қисми саҳм пардохтнашуда ё маблағӣ (арзишӣ) ҷуброн мутаносиб аст, ба ҷамъият мегузарad.

4. Ҳиссаи иштирокчии ҷамъият, ки аз ҷамъият хориҷ шудааст, ба ҷамъият мегузарad. Дар ин маврид ҷамъият ӯҳдадор аст ба иштирокчии хориҷгаштаи ҷамъият арзиши ҳақиқии ҳиссаи ўро пардоҳт намояд, ки он аз рӯи маълумоти ҳисботи муҳосибавии ҷамъият дар давраи охирини ҳисботи пеш аз санаи эътибори қонуни пайдо кардани қарори суд дар бораи хориҷ намудани ўмуайян карда шуда ё бо розигии иштирокчии хориҷшудаи ҷамъият ба ўамволи дорои чунин арзиш дар шакли асл дода мешавад.

5. Дар сурати розӣ нашудани иштирокчиёни ҷамъият барои гузарондан ё тақсим кардани ҳиссаҳо дар мавридҳои пешбиникардаи банди шашумӣ моддаи 23 ҳамин Қонун, агар чунин розигӣ мутобики оинномаи ҷамъият зарур бошад, ҳисса ба ҷамъият мегузарad. Дар ин маврид ҷамъият ӯҳдадор аст ба ворисони шахси ҳукуқии аз нав таъсисёфта (иштирокчии ҷамъият) ё иштирокчиёни

шахси ҳуқукии барҳамхурда (иштирокчии чамъият) арзиши ҳақиқии ҳиссаро пардохт намояд, ки он дар асоси маълумоти ҳисбони мухосибавии чамъият дар давраи охирини ҳисботии пеш аз нав таъсисёбӣ ё барҳамхурӣ муайян карда шуда ё бо розигии онҳо амволи дори чунин арзишро дар шакли асл дихад.

6. Дар сурати мутобиқи моддаи 28 ҳамин Қонун арзиши ҳақиқии ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии чамъиятро бо талаби кредиторони он пардохтани чамъият қисми ҳисса, ки арзиши ҳақиқии онро дигар иштирокчиёни чамъият напардохтаанд, ба чамъият мегузарад ва қисми боқимондаи ҳисса дар байни иштирокчиёни чамъият мутаносибан бар маблағгузории онҳо тақсим карда мешавад.

7. Ҳисса (қисми ҳисса) аз вақти талабро пешниҳод намудани иштирокчии чамъият дар бораи онро бадастдарории чамъият ё ба охир расидани мӯҳлати гузаштани саҳм ё ин ки додани ҷуброн ё қувваи қонунӣ пайдо намудани қарори суд дар бораи аз чамъият хориҷ намудани иштирокӣ ё розигиро барои гузариши ҳисса ба ворисони шахси ҳуқуқӣ, ки иштирокчиёни чамъият мебошанд, рад кардани ҳар кадом иштирокчии чамъият ё тақсими он дар байни иштирокчиёни шахси ҳуқукии барҳамхурда (иштирокчии чамъият) ё арзиши ҳақиқии ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии чамъиятро бо талаби кредиторҳои он пардохтани чамъият ба чамъият мегузарад.

8. Чамъият ӯҳдадор аст арзиши ҳақиқии ҳисса (қисми ҳисса)-ро пардохт намояд ё амволи дори чунин арзишро дар шакли асл дар давоми як соли ба чамъият гузаштани ҳисса (қисми ҳисса) дихад, агар оинномаи чамъият мӯҳлати қўтоҳтарро пешбинӣ накарда бошад.

Арзиши ҳақиқии ҳисса (қисми ҳисса) аз ҳисоби фарқияти байни арзиши активҳои софи чамъият ва ҳаҷми сармояи оинномавии он пардохта мешавад. Дар мавриде, ки агар чунин фарқият нокифоя бошад, чамъият ӯҳдадор аст сармояи оинномавии худро ба маблағи нарасида кам кунад.

Моддаи 27. Ҳиссаҳое, ки ба чамъият тааллук доранд

Ҳиссаҳое, ки ба чамъият тааллук доранд, ҳангоми муайян кардани натиҷаҳои овоздиҳӣ дар маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, инчунин ҳангоми тақсим намудани фоида ва амволи чамъият дар сурати барҳамхурданӣ он ба ҳисоб гирифта намешаванд.

Ҳиссаҳое, ки ба чамъият тааллук дорад, дар давоми як соли ба чамъият гузаштани он бояд бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият дар байни ҳамаи иштирокчиёни чамъият мутаносибан ба ҳиссаи онҳо дар сармояи оинномавии чамъият тақсим карда ё ба ҳама ё ин ки ба баъзе иштирокчиёни чамъият ва агар онро оинномаи чамъият манъ накунад, ба шахсони сеюм фурӯхта ва пурра пардохт карда шавад. Қисми тақсимнашуда ё нафурӯхтаи ҳисса бояд мутобиқи кам кардани сармояи оинномавии чамъият пардохта шавад. Фурӯши ҳиссаҳо ба иштирокчиёни чамъият, ки дар натиҷаи он ҳаҷми ҳиссаҳои иштирокчиёни он тағйир меёбад, фурӯши ҳиссаҳо ба шахсони сеюм, инчунин тағйиротҳое ки вобаста ба фурӯши ҳиссаҳо ба хуччатҳои таъсисотии чамъият ворид мешаванд, бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул карда мешаванд.

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Моддаи 28. Руёнидан аз ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъият дар сармояи оинномавии ҷамъият

1. Бо талаби кредиторҳо руёндани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъият аз сармояи оинномавии ҷамъият аз рӯи қарзҳои иштирокчии ҷамъият танҳо дар асоси қарори суд дар сурати барои пушондани қарзҳо коғӣ набудани амволи дигари иштирокчии ҷамъиятро роҳ дода мешавад.

2. Дар мавриди руёнидан аз ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъият дар сармояи оинномавии ҷамъият аз рӯи қарзҳои иштирокчии он ҷамъият хақ дорад ба кредиторҳо арзиши ҳақиқии ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъиятро пардохт намояд. Арзиши ҳақиқии ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъият дар сармояи оинномавии ҷамъият дар асоси маълумоти ҳисботи муҳосибавии ҷамъият дар давраи охирини ҳисботи пеш аз санаи пешниҳоди талабот ба ҷамъият дар бораи руёнидан ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъият аз рӯи қарзҳояш муайян карда мешавад.

3. Дар мавриде, ки дар давоми се моҳи пас аз пешниҳоди талаботи кредиторҳо, ҷамъият ё иштирокчиёни он арзиши ҳақиқии ҳамаи ҳиссаи (ҳамаи қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъиятро, ки аз он руёнидан карда мешавад, пардохт накунанд, руёнидан ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчии ҷамъият бо роҳи фурӯши он дар савдои оммавӣ сурат мегирад;

Моддаи 29. Аз ҷамъият баромадани иштирокчии ҷамъият

1. Иштирокчии ҷамъият ҳуқуқ дорад ҳар вақт новобаста аз розигии дигар иштирокчиёни он ё ҷамъият аз ҳайати ҷамъият барояд.

2. Дар сурати аз ҷамъият баромадани иштирокчии ҷамъият ҳиссаи ўз вақти додани ариза дар бораи баромадан аз ҷамъият ба ҷамъият мегузарад. Дар ин маврид ҷамъият ўҳдадор аст ба иштирокчии ҷамъият, ки дар бораи баромадан аз ҷамъият ариза додааст, арзиши ҳақиқии ҳиссаи ўро пардохт намояд, ки он дар асоси маълумоти ҳисботи муҳосибавии ҷамъият дар давоми як соле, ки ариза дар бораи баромадан аз ҷамъият дода шудааст, муайян карда мешавад ё бо розигии иштирокчии ҷамъият ба ўз амволи чунин арзишдоштаро дар шакли асл ва дар ҳолати пурра пардохт нашудани саҳми ўз дар сармояи оинномавии ҷамъият арзиши ҳақиқии як қисми ҳиссаи ўро, ки ба қисми пардохтшудаи саҳми мутаносиб аст, дихад.

3. Ҷамъият ўҳдадор аст ба иштирокчии ҷамъият, ки барои баромадан аз ҷамъият ариза додааст, арзиши ҳақиқии ҳиссаи ўз ё амволи чунин арзишдоштаро дар шакли асл дар давоми шаш моҳи ба охир расидани соли молиявӣ, ки дар тули он ариза дар барои баромадан аз ҷамъият дода шудааст, пардохт намояд, агар мӯҳлати камтар дар оинномаи ҷамъият пешбинӣ нашуда бошад.

Арзиши ҳақиқии ҳиссаи иштирокчии ҷамъият аз ҳисоби фарқияти байнӣ арзиши активҳои софи ҷамъият ва ҳаҷми сармояи оинномавии ҷамъият пардохта мешавад. Дар мавриде, ки агар чунин фарқият барои пардохт ба

иштирокчии чамъият, ки барои баромадан аз чамъият ариза додааст, барои арзиши ҳақиқии ҳиссаи ў кофӣ набошад, чамъият ўҳдадор аст сармояи оинномавии худро бо маблағи норасида кам кунад.

4. Аз чамъият баромадани иштирокчии чамъият ўро аз ўҳдадорӣ дар назди чамъият оиди гузоштани саҳм ба амволи чамъият, ки то додани аризаи баромадан аз чамъият пайдо шудааст, озод намекунад.

БОБИ 4. АМВОЛИ ЧАМЪИЯТ

Моддаи 30. Ташкил кардани амволи чамъият

1. Амволи чамъият аз ҳисоби саҳми муассисони (иштирокчиёни) он, даромадҳои гирифтаи чамъият, инчунин дигар сарчашмаҳои манъ накардаи қонунгузорӣ ташкил карда мешавад.

2. Чамъият ҳақ дорад бо тартиб ва дар ҳаҷми пешбиникардаи қонунгузорӣ ва ҳуҷҷатҳои таъсисномаи чамъият фонди захира ва дигар фондҳо барпо намояд.

3. Амволи чамъият дар баланси он ба ҳисоб гирифта мешавад.

Моддаи 31. Саҳм ба амволи чамъият

1. Иштирокчиёни чамъият ўҳдадоранд, агар дар оинномаи чамъият пешбинӣ шуда бошад, бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ба амволи чамъият саҳм гузоранд.

Қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият оиди саҳмгузорӣ ба амволи чамъият мумкин аст бо овоздиҳии на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи овозҳои умумии иштирокчиёни чамъият қабул карда шавад, агар зарурияти шумораи зиёди овозҳо барои қабули чунин қарор дар оинномаи чамъият пешбинӣ карда нашуда бошад.

2. Иштирокчиёни чамъият ўҳдадоранд ба амволи чамъият мутаносибан ба ҳиссаҳои онҳо дар сармояи оинномавии чамъият саҳм гузоранд, агар дар оиннома тартиби дигари муайян намудани ҳаҷми саҳм ба амволи чамъият пешбинӣ нашуда бошад.

Дар оинномаи чамъият арзиши зиёдтарини саҳм дар амволи чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият ё иштирокчиёни муайяни он мегузоранд, инчунин дигар маҳдудиятҳои вобаста ба саҳмгузорӣ ба амволи чамъият пешбинӣ шуда метавонанд. Маҳдудиятҳое, ки вобаста ба саҳмгузорӣ ба амволи чамъият барои иштирокчии муайяни чамъият муқаррар шудааст, дар сурати бегона шудани ҳиссаи (қисми ҳиссаи) ў нисбати харидори ҳисса (қисми ҳисса) амал намекунад.

3. Саҳм ба амволи чамъият бо пул гузошта мешавад, агар дар оинномаи чамъият ё қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият қоидai дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

4. Саҳм дар амволи чамъият ҳаҷм ва арзиши номиналии ҳиссаҳои иштирокчиёни чамъиятро дар сармояи оинномавии чамъият тағиیر намедиҳад.

Моддаи 32. Тақсими фоидаи чамъият дар байни иштирокчиёни чамъият

1. Чамъият ҳақ дорад фоидаи софи худро дар байни иштирокчиёни чамъият тақсим кунад. Қарор дар бораи тақсими қисми фоидаи чамъият дар байни иштирокчиёни чамъият аз тарафи маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият қабул карда мешавад.

2. Як қисми фоидаи чамъият, ки барои тақсим дар байни иштирокчиёни он таъин шудааст, мутаносибан ба саҳми онҳо дар сармояи оинномавии чамъият тақсим карда мешавад.

Дар оинномаи чамъият ҳангоми тасдиқи он ё бо роҳи ба оинномаи чамъият ворид кардани тағйирот бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул менамоянд, мумкин аст тартиби дигари тақсими фоида дар байни иштирокчиёни чамъият муқаррар карда шавад.

Моддаи 33. Маҳдудияти тақсими фоидаи чамъият дар байни иштирокчиёни чамъият. Маҳдудияти пардохти фоидаи чамъият ба иштирокчиёни чамъият

1. Чамъият дар мавридҳои зерин ҳақ надорад дар бораи тақсими фоидаи худ дар байни иштирокчиёни чамъият қарор қабул кунад:

- то пардохти пурраи ҳамаи сармояи оинномавии чамъият;

- то пардохти арзиши ҳақиқии ҳиссаи (қисми ҳиссаи) иштирокчиёни чамъият дар ҳолатҳои пешбиникардаи ин Қонун;

- агар дар вақти қабули чунин қарор чамъият мутобики Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муфлишавии корхонаҳо" ба аломатҳои муфлишавӣ ҷавобгӯ бошад ё ин аломатҳо дар натиҷаи қабули чунин қарор дар чамъият пайдо шавад;

- агар ҳангоми қабули чунин қарор арзиши активҳои софи чамъият аз сармояи оинномавӣ ва фонди захира кам бошад ё дар натиҷаи қабули чунин қарор ҳаҷми онҳо кам шавад;

- дар ҳолатҳои дигари пешбиникардаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Чамъият дар мавридҳои зерин ҳақ надорад ба иштирокчиёни чамъият фоидаро пардохт намояд, ки қарор дар бораи тақсими он дар байни иштирокчиёни чамъият қабул шудааст:

- агар ҳангоми пардохт чамъият тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муфлишавии корхонаҳо" ҷавобгӯи аломатҳои муфлисӣ бошад ё агар ин аломатҳо дар чамъият дар натиҷаи пардохт ба амалояд;

- агар дар лаҳзай пардохт арзиши активҳои софи чамъият аз сармояи оинномавӣ ва фонди захира кам бошад ё дар натиҷаи пардохт онҳо кам шаванд;

- дар ҳолатҳои дигаре, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст.

Баъди қатъ ёфтани ҳолатҳои дар ин банд нишон додашуда чамъият үхдадор аст ба иштирокчиёни чамъият фоидаро пардохт намояд, агар ки қарор дар бораи тақсими он дар байни иштирокчиёни чамъият қабул шуда бошад.

Моддаи 34. Пахн кардани вомбаргҳо аз ҷониби чамъият

1. Чамъият ҳақ дорад вомбаргҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки эмиссиониро бо тартиби муқарраркардаи қонунгузорӣ дар бораи қоғазҳои қиматнок пахн намояд.

2. Чамъият ҳақ дорад вомбаргҳоро ба маблағе, ки аз ҳаҷми сармояи оинномавии он ё миқдори таъминоте, ки шахсони сеюм бо ин мақсад ба чамъият додаанд, барзиёд нест, баъди пардохти пурраи сармояи оинномавӣ пахн намояд.

3. Дар сурати набудани таъмине, ки шахсони сеюм бо мақсади кафолатнок гардондани ичрои үхдадориҳо дар назди соҳибони вомбаргҳо медиҳанд, пахн намудани вомбаргҳо аз ҷониби чамъият на барвакӯтар аз соли сеюми мавҷудияти чамъият ба шарти то ин вакт дуруст тасдиқ кардани ду баланси солонаи чамъият роҳ дода мешавад.

БОБИ 5. ИДОРАКУНИ ДАР ЧАМЪИЯТ

Моддаи 35. Мақомоти чамъият

1. Мақомоти чамъият инҳоянд:

а) маҷлиси умумии иштирокчиёни он, ки мақоми олии чамъият мебошад;

б) мақоми икроияи чамъият, ки аз мақомоти яккасардорӣ (инфиродӣ) ва дастҷамъӣ иборат аст.

2. Оинномаи чамъият мумкин аст таъсис додани Шӯрои директорон (Шӯрои мушоҳидакорон) ва комиссияи тафтишоти (ревизори)-ро пешбинӣ намояд.

3. Салоҳияти мақомоти чамъият, инчунин тартиби аз тарафи онҳо қабул намудани қарор, ё аз номи чамъият баромад карданро ҳамин Қонун ва оинномаи чамъият муайян менамояд.

Моддаи 36. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият

1. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият мақомоти олии чамъият мебошад.

Ҳамаи иштирокчиёни чамъият ҳуқуқ доранд дар маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият иштирок намоянд, дар муҳокимаи масъалаҳои рӯзнома ширкат варзанд ва ҳангоми қабули қарорҳо овоз диҳанд.

Нишондодҳои хучҷатҳои таъсисотии чамъият ё қарори мақомоти чамъият, ки ин ҳуқуқҳои иштирокчиёни чамъиятро маҳдуд месозанд, эътибор надоранд.

Хар иштирокчии чамъият дар маңлisis умумии иштирокчиёни чамъият шумораи овозҳоеро дорад, ки ба ҳиссаи ў дар сармояи оинномавии чамъият мутаносиб аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳамин Қонун пешбинӣ кардааст.

Дар оинномаи чамъият ҳангоми таъсисдиҳии он ё бо роҳи ворид намудани тағиирот ба оинномаи чамъият бо қарори маңлisis умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи онҳо яқдилона қабул намудаанд, мумкин аст тартиби дигари муайян намудани шумораи овозҳои иштирокчиёни чамъият муқаррар карда шавад.

2. Тағиирот ва хориҷ кардани нишондодҳои оинномаи чамъият, ки чунин тартиботро муқаррар менамояд, бо қарори маңлisis умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамаи иштирокчиёни чамъият яқдилона қабул мекунанд, амалӣ гардонда мешавад.

Моддаи 37. Салоҳияти маңлisis умумии иштирокчиёни чамъият

1. Салоҳияти маңлisis умумии иштирокчиёни чамъиятро оинномаи чамъият мутобиқи ҳамин Қонун муайян менамояд.

2. Ба салоҳияти маҳсуси маңлisis умумии иштирокчиёни чамъият инҳо дохил мешавад:

1) муайян кардани самтҳои асосии фаъолияти чамъият, инчунин қабули қарорҳо оиди иштирок дар ассоциатсияҳо ва дигар идтиҳодияҳои ташкилотҳои тиҷоратӣ;

2) тағиир додани оинномаи чамъият, аз ҷумла тағиир додани ҳаҷми сармояи оинномавии чамъият;

3) ворид кардани тағиирот ба шартномаи таъсисотӣ;

4) таъсис додани мақомоти иҷроияи чамъият ва пеш аз мӯҳлат катъ намудани ваколати онҳо, инчунин қабули қарор оиди додани ваколатҳои мақомоти яккасардории иҷроияи чамъият ба ташкилоти тиҷоратӣ ё соҳибкори инфрорӯй (минбаъд-роҳбар), тасдиқ кардани чунин роҳбар ва шартҳои шартнома бо ў;

5) интихоб ва пеш аз мӯҳлат қатъ кардани ваколатҳои комиссияи тафтишотии (ревизорӣ) чамъият;

6) тасдиқи ҳисботи солона ва баланснои солонаи муҳосибавӣ;

7) қабули қарор оиди тақсими фоидаи софи чамъият дар байн иштирокчиёни чамъият;

8) тасдиқи (қабули) ҳуччатҳои танзимкунандай фаъолияти дохилии чамъият (ҳуччатҳои дохилии чамъият);

9) қабули қарор оиди вомбаргҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки эмиссиониро паҳн кардани чамъият;

10) таъин кардани тафтиши аудиторӣ, тасдиқи аудитор ва муайян намудани ҳаҷми пардоҳти ҳизмати ў;

11) қабули қарор оиди азнаташкилдӣ ё барҳам додани чамъият;

12) таъин кардани комиссияи барҳамдиҳӣ ва тасдики баланснои барҳамдиҳӣ;

13) ҳалли дигар масъалаҳои пешбиникардаи ҳамин Қонун.

Масъалаҳоеро, ки ба салоҳияти истисноии маҳсуси маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият дохил мешаванд, барои ҳалли Шӯрои директорони (Шӯрои муҳоҳидакорони) ҷамъият, ба истиснои ҳолатҳои пешбиникардаи ҳамин Қонун, инчунин барои ҳалли мақомоти иҷроияи ҷамъият додан мумкин нест.

Моддаи 38. Маҷлиси умумии навбатии иштирокчиёни ҷамъият

1. Маҷлиси умумии навбатии иштирокчиёни ҷамъият аз тарафи мақомоти иҷроияи ҷамъият дар мӯҳлати муайянкардаи оинномаи ҷамъият, вале соле на камтар аз як маротиба даъват ва гузаронида мешавад.

2. Дар оинномаи ҷамъият бояд мӯҳлати гузаронидани маҷлиси умумии навбатии иштирокчиёни ҷамъият, ки дар он натиҷаҳои солонаи фаъолияти ҷамъият тасдиқ мегардад, муайян карда шавад. Ин маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият бояд на дертар аз се моҳи баъди ба охир расидани соли молиявӣ гузаронда шавад.

Моддаи 39. Маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият

1. Маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият дар ҳолатҳои муайянкардаи оинномаи ҷамъият, инчунин дар ҳар ҳолати дигар гузаронда мешавад, агар гузарондани чунин маҷлиси умумиро манфиати ҷамъият ва иштирокчиёни он тақозо намоянд.

2. Маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият бо ташабbusи мақомоти иҷроияи ҷамъият бо талаби Шӯрои директорони (Шӯрои муҳоҳидакорони) ҷамъият, комиссияи тафтишотии (ревизори) ҷамъият, аудитор, инчунин иштирокчиёни ҷамъият, ки дар маҷмӯъ на камтар аз даҳ яки шумораи умумии овозҳои иштирокчиёни ҷамъиятро соҳиб мебошанд, даъват карда мешавад.

Мақомоти иҷроияи ҷамъият ўҳдадор аст дар давоми панҷ рӯзи санаи гирифтани талабнома оиди гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият талаби мазкурро баррасӣ намуда, оиди гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият ё оиди рад кардани он қарор қабул намояд. Қарори рад кардани гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъиятро мақомоти иҷроияи ҷамъият мумкин аст танҳо дар ҳолатҳои зерин қабул намояд:

агар тартиби муқаррар кардаи Қонуни мазкур оиди пешниҳоди талаби гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият риоя нашуда бошад;

агар ягontaи масъалаҳое, ки барои дохил кардан ба рӯзномаи маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни ҷамъият пешниҳод шудааст, ба салоҳияти он дохил нашавад ё ба талаботи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат накунад.

Мақомоти ичроияи чамъият ҳақ надорад ба ифодаи масъалаҳое, ки барои дохил кардан ба рӯзномаи маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни чамъият пешниҳод шудааст, тағйирот дарорад, инчунин шакли пешниҳодшудаи гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни чамъиятро тағийр дихад.

Дар қатори масъалаҳое, ки барои дохил кардан ба рӯзномаи маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни чамъият пешниҳод шудааст, мақомоти ичроияи чамъият бо ташаббуси худ ҳақ дорад ба он масъалаҳои иловагӣ дохил кунад.

3. Дар сурати қабули қарор оиди гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни чамъият маҷлиси мазкур бояд на дертар аз чилу панҷ рӯзи гирифтани талаб оиди гузарондани он гузаронда шавад.

4. Дар ҳолате, ки дар давоми мӯҳлати муқарраркардаи ҳамин Қонун қарори гузарондани маҷлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни чамъият қабул нашавад ё қарори рад кардани гузарондани он қабул шавад, маҷлиси умумии ғайринавбатии ишгиrokчиёни чамъият мумкин аст аз ҷониби мақомот ё шахсоне, ки гузарондани онро талаб менамоянд, даъват карда шавад.

Дар ин ҳолат мақомоти ичроияи чамъият ӯхдадор аст ба ин мақомот ё шахсон рӯйхати иштирокчиёни чамъиятро бо суроғаи онҳо дихад.

Харочоти тайёрӣ, даъват ва гузарондани чунин маҷлиси умумӣ мумкин аст бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият аз ҳисоби маблағи чамъият ҷуброн карда шавад.

Моддаи 40. Тартиби даъвати маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият

1. Мақомот ё шахсоне, ки маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъиятро даъват мекунанд, ӯхдадоранд на дертар аз сӣ рӯзи то гузарондани он ба суроғаи дар рӯйхати иштирокчиёни чамъият нишондодашуда ё ба тарзи дигари пешбиникардаи оинномаи чамъият дар ин бора бо мактуби фармоишӣ ба ҳар кадом иштирокчии чамъият хабар диханд.

2. Дар огоҳнома бояд вақт ва ҷои гузарондани маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, инчунин рӯзномаи пешниҳодшуда нишон дода шавад.

Ҳар иштирокчии чамъият ҳақ дорад дар бораи ба рӯзномаи маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият дохил кардани масъалаҳои иловагӣ на дертар аз понздаҳ рӯзи то гузарондани он таклиф пешниҳод намояд. Масъалаҳои иловагӣ ба рӯзномаи маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият дохил карда мешаванд.

Мақомот ё шахсоне, ки маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъиятро даъват менамоянд, ҳақ надоранд ба тавсия тағйирот оиди масъалаҳои иловагии пешниҳодшударо барои ба рӯзномаи маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият дохил намоянд.

Дар ҳолате, ки бо таклифи иштирокчиёни чамъият ба рӯзномаи аввалай маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият тағйирот дароварда шавад, мақомот ё

шахсоне, ки маçлиси умумии иштирокчиёни чамъиятро даъват менамоянд, ўхдадоранд на дертар аз даҳ рӯзи то гузарондани он ҳамаи иштирокчиёни чамъиятро дар бораи тағйироти ба рӯзнома ворид гардида ба тарзе, ки дар банди 1 ҳамин модда нишон дода шудааст, огоҳ намоянд.

3. Ба ахборот ва маводе, ки ба иштирокчиёни чамъият ҳангоми тайёр кардани маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият пешниҳод карда мешавад, ҳисботи солонаи чамъият, хулосаи комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият ва аудитор аз рӯи натиҷаҳои тафтиши ҳисботи солона ва балансҳои солонаи муҳосибавии чамъият, маълумот дар бораи номзад (номзадҳо) ба мақомоти икроияи чамъият, Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият ва комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият, лоиҳаи тағйироту иловаҳои ба ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъият воридшаванд, ё лоиҳаи ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъият дар таҳрири нав, лоиҳаи ҳуҷҷатҳои дохилии чамъият, инчунин дигар ахбороти (маводҳои) пешбиникардаи оинномаи чамъият дохил мешаванд.

Агар дар оинномаи чамъият тартиби дигари бо мавод шиносондани иштирокчиёни чамъият пешбинӣ нашуда бошад, мақомот ё шахсоне, ки маçлиси умумии ғайринавбатии иштирокчиёни чамъиятро даъват менамоянд, ўхдадоранд ба онҳо ахборот ва маводро якҷоя бо огоҳномаи оиди гузарондани маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият фиристонанд, дар сурати тағйир ёфтани рӯзнома маводи даҳлдор якҷоя бо огоҳномаи оиди чунин тағйирот фиристонда мешавад.

Ин ахбороту мавод дар давоми сӣ рӯзи то гузарондани маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият бояд ба ҳамаи иштирокчиёни чамъият барои шиносои дар бинои мақомоти икроияи чамъият пешниҳод карда шавад.

4. Дар сурати вайрон кардани тартиби даъвати маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки ҳамин модда муқаррар намудааст, чунин маçлиси умумӣ салоҳиятнок шуморида мешавад, агар дар он ҳамаи иштирокчиёни чамъият иштирок дошта бошанд.

Моддаи 41. Тартиби гузарондани маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият

1. Маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият бо тартибе, ки ҳамин Қонун, оинномаи чамъият ва ҳуҷҷатҳои дохилии он муқаррар кардаанд, гузаронда мешавад. Дар он қисме, ки бо ҳамин Қонун, оинномаи чамъият ва ҳуҷҷатҳои дохилии чамъият танзим карда нашудааст, тартиби гузарондани маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият бо қарори маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият муқаррар карда мешавад.

2. Пеш аз кушодашавии маçлиси умумии иштирокчиёни чамъият бақайдгирии иштирокчиёни омадаи чамъият гузаронда мешавад.

Иштирокчиёни чамъият ҳақ доранд дар маçлиси умумӣ шахсан ё ба воситаи намояндагони худ иштирок намоянд.

Намояндагони иштирокчиени чамъият бояд ҳуҷҷатҳоеро, ки ваколати онҳоро тасдиқ мекунад, пешниҳод намоянд.

Иштирокчии бақайд нагирифтаи чамъият (намояндаи иштирокчии чамъият) ҳақ надорад дар овоздиҳӣ иштирок намояд.

3. Мачлиси умумии иштирокчиени чамъиятро шахсе, ки вазифаи мақомоти яккасардории икроияро амалӣ менамояд ё шахсе, ки ба мақомоти дастаҷамъии икроияи чамъият сардорӣ мекунад, мекушояд. Мачлиси умумии иштирокчиени чамъиятро, ки Шӯрои директорони (Шӯрои муҳоҳидакорони) чамъият, комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият, аудитор ё иштирокчиени чамъият даъват кардаанд, раиси Шӯрои директорон (Шӯрои муҳоҳидакорони) чамъият, раиси комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият, аудитор ё яке аз иштирокчиени чамъият, ки ин мачлиси умумиро даъват кардаанд, мекушояд.

4. Мачлиси умумии иштирокчиени чамъият ҳақ дорад танҳо аз рӯи масъалаҳои рӯзнома, ки мутобиқи банди 1 ва 2 моддаи 40 ҳамин Қонун ба иштирокчиени чамъият хабар дода шудааст, қарор қабул қунад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар дар ин мачлиси умумӣ ҳамаи иштирокчиени чамъият иштирок дошта бошанд.

5. Қарорҳо аз рӯи масъалаҳое, ки дар зербанди 2 банди дуюми моддаи, 37 ҳамин Қонун нишон дода шудааст, инчунин аз рӯи масъалаҳои дигаре, ки оинномаи чамъият муайян кардааст, бо аксарияти на камтар аз се ду ҳиссаи овозҳои шумораи умумии овозҳои иштирокчиени чамъият қабул карда мешавад, агар зарурати шумораи зиёди овозҳоро барои қабули чунин қарор ҳамин Қонун ё оинномаи чамъият пешбинӣ накарда бошад.

Қарорҳоро аз рӯи масъалаҳое, ки дар зербандҳои 3 ва 11 банди дуюми моддаи 37 ҳамин Қонун нишон дода шудааст, ҳамаи иштирокчиени чамъият яқдилона қабул мекунад.

Қарорҳои боқимонда бо аксарияти овозҳои шумораи умумии овозҳои иштирокчиени чамъият қабул карда мешаванд, агар зарурати шумораи овозҳо барои қабули чунин қарорҳо дар ҳамин Қонун ё оинномаи чамъият пешбинӣ нашуда бошад.

6. Қарорҳои мачлиси умумии иштирокчиени чамъият бо овоздиҳии күшод қабул карда мешавад, агар дар оинномаи чамъият тартиби дигари қабули қарорҳо пешбинӣ нашуда бошад.

Моддаи 42. Қарори мачлиси умумии иштирокчиени чамъият, ки бо роҳи гузаронидани овоздиҳии ғоибона (бо роҳи пурсиш) қабул мешавад

1. Қарори мачлиси умумии иштирокчиени чамъият мумкин аст бе гузарондани мачлис (иштироки якҷояи иштирокчиени чамъият барои муҳокимаи масъалаҳои рӯзнома ва қабули қарорҳо аз рӯи масъалаҳои ба овоздиҳӣ гузошташуда) бо роҳи гузарондани овоздиҳии ғоибона (бо роҳи пурсиш) қабул карда шавад. Чунин овоздиҳӣ мумкин аст бо роҳи ивази ҳуҷҷатҳо тавассути почта, алоқаи телеграф, телетайпӣ, телефонӣ, электронӣ ва ғайраҳо, ки саҳеҳии хабарҳои дода ва қабулшаванда ва тасдиқи ҳуҷҷатии онҳоро таъмин менамояд, гузаронда шавад.

Қарори мачлиси умумии иштирокчиени чамъият аз рӯи масъалаҳое, ки дар зербанди 6 банди дуюми моддаи 37 ҳамин Қонун нишон дода шудааст, бо

роҳи гузарондани овоздиҳии ғоибона (бо роҳи пурсиш) қабул шуда наметавонад.

2. Ҳангоми қарор қабул кардани маҷлиси умумии иштирокчиени ҷамъият бо роҳи гузарондани овоздиҳии ғоибона(бо роҳи пурсиш) бандҳои 2, 3 ва 4 моддаи 41 ҳамин Қонун, инчунин нишондодҳои бандҳои 1, 2 ва 3 моддаи 40 ҳамин Қонун дар қисми мӯҳлатҳои пешбиникардаи онҳо татбиқ карда намешавад.

3. Тартиби гузарондани овоздиҳии ғоибона бо ҳуҷҷати дохилии ҷамъият муайян карда мешавад, ки он бояд ҳатман ба ҳамаи иштирокчиени ҷамъият ҳабар додани рӯзномаи пешниҳодшуда, имконияти то оғози овоздиҳӣ ба ҳамаи аҳбору маводи зарурӣ шинос шудани ҳамаи иштирокчиени ҷамъият, имконияти пешниҳоди таклифҳо оиди ба рӯзнома дохил кардани масъалаҳои иловагӣ, ҳатман ба ҳамаи иштирокчиени ҷамъият то оғози овоздиҳӣ ҳабар додани рӯзномаи тағйирёфта, инчунин мӯҳлати ба охир расидани тартиби овоздиҳиро пешбинӣ намояд.

Моддаи 43. Аз ҷониби иштирокчии ягонаи ҷамъият қабул кардани қарорҳо аз рӯи масъалаҳое, ки ба салоҳияти маҷлиси умумии иштирокчиени ҷамъият мансубанд

Дар ҷамъияте, ки аз як нафар иштирокӣ иборат аст, қарорҳо аз рӯи масъалаҳое, ки ба салоҳияти маҷлиси умумии иштирокчиени ҷамъият мансубанд, аз ҷониби иштирокчии ягона шахсан қабул карда ва хаттӣ ба расмият дароварда мешавад. Дар ин маврид нишондодҳои моддаҳои 38, 39, 40, 41, 42 ва 47 ҳамин Қонун татбиқ намегардад, ба истиснои нишондодҳое, ки ба мӯҳлатҳои гузарондани маҷлиси умумии солонаи иштирокчиени ҷамъият даҳл доранд.

Моддаи 44. Мақомоти иҷроияи ҷамъият

1. Роҳбарӣ ба фаъолияти ҷории ҷамъият аз ҷониби мақоми яккасардории иҷроияи ҷамъият ва мақоми иҷроияи дастҷамъии ҷамъият амалӣ гардонда мешавад. Мақомоти иҷроияи ҷамъият ба маҷлиси умумии иштирокчиени ҷамъият ва Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият ҳисоботдиҳанда мебошад.

2. Додани ҳуқуқи овоз аз ҷониби аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, аъзои мақоми иҷроияи дастҷамъии ҷамъият ба шахсони дигар, аз ҷумла ба аъзои дигари Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, ба аъзои дигари мақоми иҷроияи дастҷамъии ҷамъият роҳ дода намешавад.

Моддаи 45. Мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъият

1. Мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъият (директори генералӣ ё директор)-ро маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият ба мӯҳлати муайян кардаи оинномаи ҷамъият интиҳоб мекунад. Мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъият мумкин аст, инчунин аз ҳисоби шахсони ғайри иштирокчии он интиҳоб карда шавад.

Шартномаи байни чамъият ва шахси ичроқунандай вазифаи мақомоти яккасардории ичроияи чамъиятро аз номи чамъият шахси раисикунандай маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки дар он шахси ичроқунандай вазифаи мақомоти яккасардории ичроияи чамъият интихоб шудааст, ё иштирокчии чамъият, ки бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ваколатдор гардидааст, имзо мекунанд.

2. Танҳо шахси воқеӣ ба сифати мақомоти яккасардории ичроияи чамъият баромад карда метавонад, ба истиснои ҳолате, ки моддаи 46 ҳамин Қонун пешбинӣ кардааст.

3. Мақомоти яккасардории ичроияи чамъият метавонад:

1) аз номи чамъият бидуни ваколатнома амал намояд, аз ҷумла аз манфиатҳои он намояндагӣ ва аҳдҳоро амалӣ намояд;

2) барои ҳуқуқи намояндагӣ аз номи чамъият ваколатнома аз ҷумла ваколатномаи дорои ҳуқуқи боварӣ медиҳад;

3) дар бораи ба вазифа таъин кардани кормандони чамъият, ба кори дигар гузарондан ва хориҷ намудани онҳо фармон бароварда, ҷораҳои мукофотониро татбиқ намуда ва ҷазои интизомӣ медиҳад;

4) дигар ваколатҳоро, ки ҳамин Қонун ё оинномаи чамъият ба салоҳияти маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият ва мақомоти яккасардории ичроияи чамъият мансуб надонистааст, амалӣ мегардонад.

4. Тартиби фаъолияти мақомоти яккасардории ичроияи чамъият ва қарор қабул кардани онро оинномаи чамъият, ҳуҷҷатҳои дохилии чамъият, инчунин шартномаи бастаи байни чамъият ва шахсе, ки вазифаи мақомоти яккасардории ичроияи онро ичро менамояд, муқаррар мекунад.

Моддаи 46. Мақомоти дастаҷамъии ичроияи чамъият

1. Агар дар оинномаи чамъият дар қатори мақомоти яккасардории ичроияи чамъият, инчунин таъсис додани мақомоти дастаҷамъии ичроияи чамъият (садорат, маъмурият ва ғайра) пешбинӣ шуда бошад, ҷунин мақомотро маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ба миқдори ва мӯҳлати муайнкардаи оинномаи чамъият интихоб мекунад.

Танҳо шахси воқеӣ, ки метавонад иштирокчии чамъият набошад, узви мақомоти ичроияи чамъият буда метавонад.

Мақомоти дастаҷамъии ичроияи чамъият ваколатҳои ба салоҳияти он додаи оинномаи чамъиятро амалӣ мегардонад.

Вазифаи раисии мақомоти дастаҷамъии ичроияи чамъиятро шахсе, ки вазифаи мақомоти яккасардории ичроияи чамъиятро ба амал мебарорад, ичро менамояд, ба истиснои ҳолате, ки агар ваколатҳои мақомоти яккасардории ичроияи чамъият ба роҳбар супорида шуда бошад.

2. Аъзои мақомоти ичроияи дастаҷамъии чамъият аъзои комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият шуда наметавонад.

3. Тартиби фаъолияти мақомоти дастаҷамъии иҷроияи ҷамъият ва қарор қабул намудани онро оинномаи ҷамъият ва ҳуҷҷатҳои дохилии ҷамъият муқаррар мекунанд.

Моддаи 47. Ба роҳбар додани ваколатҳои мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъият

Ҷамъият ҳақ дорад тибқи шартнома ваколатҳои мақомоти яккасардории иҷроияи худро ба роҳбар дигҳад, агар чунин имконият бевосита дар оинномаи ҷамъият пешбинӣ шуда бошад.

Шартнома ба роҳбар аз номи ҷамъият ва аз ҷониби шахси раиси қонандаз мачлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият, ки шартҳои шартномаро бо роҳбар тасдиқ намудааст ё иштирокчии ҷамъият, ки бо қарори мачлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият ваколатдор шудааст, имзо карда мешавад.

Моддаи 48. Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият

1. Оинномаи ҷамъият таъсиси Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъиятро пешбинӣ карда метавонад.

Салоҳияти Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъиятро оинномаи ҷамъият тибқи ҳамин Қонун муайян менамоад.

2. Тартиби таъсис ва фаъолияти Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, инчунин тартиби қатъ ёфтани ваколатҳои аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият дар оинномаи ҷамъият муайян карда мешавад.

Аъзои мақомоти иҷроияи дастаҷамъии ҷамъият бештар аз ҷоряки ҳайати Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъиятро ташкил дода наметавонад. Шахсе, ки вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъиятро иҷро менамояд, дар як вақт наметавонад раиси Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият бошад.

3. Аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, шахсе, ки вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъият ва аъзои мақомоти иҷроияи дастаҷамъии ҷамъият, ки иштирокчиёни ҷамъият намебошанд, метавонанд дар мачлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият бо ҳуқуқи овози машваратӣ ширкат намоянд.

Моддаи 49. Шикоят оиди қарорҳои мақомоти идоракуни ҷамъият

1. Қарори мачлиси умумии иштирокчиёни ҷамъиятро, ки бо вайрон қардани талаботи ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, оинномаи ҷамъият қабул шудааст ва ҳуқуқу манфиатҳои қонунии иштирокчии ҷамъиятро вайрон мекунад, мумкин аст суд аз рӯи аризаи иштирокчии ҷамъият, ки дар овоздиҳӣ иштирок накардааст ё муқобили қарор овоз додааст, беэътибор эътироф намояд. Чунин ариза мумкин аст дар давоми ду моҳе, ки иштирокчии ҷамъият дар бораи қарори қабулшуда огоҳ шудааст ё бояд огоҳ мешуд, дода шавад. Дар ҳолате, ки агар иштирокчии ҷамъият дар мачлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият, ки қарори арзшавандаро қабул

намудааст, иштирок карда бошад, аризаи мазкур мумкин аст дар давоми ду моҳи қабули чунин қарор дода шавад.

2. Суд ҳақ дорад бо назардошти ҳамаи ҳолатҳои парванда қарори арзшавандаро эътиборнок ҳисобад, агар овоздиҳии иштирокчии ҷамъият, ки ариза додааст, ба натиҷаҳои овоздиҳӣ таъсир нарасонда, ба вайронкунии роҳдода зид набошад ва қарор боиси ба ин иштирокчии ҷамъият расондани зарар нагардад.

3. Қарори Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти яккасадории икроияи ҷамъият, мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият ё роҳбар, ки бо вайрон кардани талаботи ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оинномаи ҷамъият қабул шудааст ва ҳуқуқу манфиатҳои қонунии иштирокчии ҷамъиятро вайрон мекунад, бо аризаи ҳамин иштирокчии ҷамъият мумкин аст аз ҷониби суд беътибор дониста шавад.

Моддаи 50. Масъулияти аъзоёни Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти яккасадории икроияи ҷамъият, аъзоёни мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият ва роҳбар

1. Аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти яккасадории ҷамъият, аъзои мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият, ҳамчунин роҳбар ҳангоми татбиқ намудани ҳуқуқ ва икрои вазифаҳояшон бояд ба манфиати ҷамъият соғдилона ва оқилона амал намоянд.

2. Аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти яккасадории икроияи ҷамъият, аъзои мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият, ҳамчунин роҳбар дар назди ҷамъият барои зараре, ки бо амали (беамалии) гунаҳкоронаи худ ба ҷамъият расонидаанд, ҷавобгаранд, агар қонунҳо дигар асосҳо ва андозаи масъулиятро муқаррар накарда бошад. Дар айни замон аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, аъзои мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият, ки муқобили қарори боиси ба ҷамъият расидани зарар гардида овоз додаанд ё дар овоздиҳӣ иштирок накардаанд, ҷавобгар намебошанд.

3. Ҳангоми муайян кардани асосҳо ва андозаи масъулияти аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият, аъзои мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият, ҳамчунин роҳбар бояд шароитҳои муқаррарии муомилоти кори ва дигар ҳолатҳое, ки барои парванда аҳамият дорад, ба назар гирифта шавад.

4. Дар ҳолате, ки агар мутобиқи нишондоди ҳамин модда якчанд шахс масъуланд, масъулияти онҳо дар назди ҷамъият муштарақ мебошад.

5. Ҕамъият ё иштирокчии он ҳақ доранд бо даъвои руёнидан зааре, ки ба ҷамъият узви Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти яккасадории икроияи ҷамъият, узви мақомоти дастаҷамъии икроияи ҷамъият ё роҳбар расондаанд, ба суд муроҷиат намоянд.

Моддаи 51. Комиссияи тафтишотии (рсвизори) ҷамъият

1. Дар оинномаи чамъият мумкин аст таъсис додани комиссияи тафтишоти (интихоби ревизор) чамъият пешбинӣ карда шавад. Дар чамъиятҳое, ки бештар аз понздаҳ нафар иштирокӣ доранд, таъсиси комиссияи тафтишотии (интихоби ревизор) чамъият ҳатмӣ мебошад. Ҳамчунин шахсе, ки иштирокчии чамъият намебошад, узви комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият буда метавонад. Вазифаи комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъиятро, агар инро оинномаи чамъият пешбинӣ карда бошад, аудитори тасдиқкардаи маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки у бо манфиатҳои амволӣ бо чамъият, аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият, бо шахси иҷроқунандаи вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи чамъият, аъзои мақомоти иҷроияи дастҷамъии чамъият ва иштирокчиёни чамъият алоқаманд намебошад, амалӣ гардонда метавонад.

2. Комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъиятро маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ба мӯҳлати муайянкардаи оинномаи чамъият интихоб мекунад. Шумори аъзои комиссияи тафтишотӣ чамъиятро оинномаи чамъият муайян менамояд.

3. Комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият ҳақ дорад ҳар вақт фаъолияти молиявии чамъиятро тафтиш кунад ва ҳамаи ҳуччатҳои вобаста ба фаъолияти чамъият дастраси он бошад.

Бо талаби комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият, шахсе, ки вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи чамъиятро иҷро менамояд, аъзои мақомоти дастҷамъии иҷроияи чамъият, инчунин кормандони чамъият ўҳдадоранд дар шакли шифоҳӣ ё ҳаттӣ тавзеҳоти зарурӣ диҳанд.

4. Комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият бо тартиби ҳатмӣ тафтиши ҳисботи солона ва балансҳои муҳосибавиро то онҳоро тасдиқ кардани маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият мегузаронад. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ҳақ надорад ҳисботи солона ва балансҳои муҳосибавии чамъиятро дар сурати набудани хуносай комиссияи тафтишотӣ (ревизори) чамъият тасдиқ кунад.

5. Тартиби кори комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъиятро оиннома ва ҳуччатҳои дохилии чамъият муайян менамоянд.

6. Моддаи мазкур дар ҳолатҳое татбиқ мегардад, ки агар таъсиси комиссияи тафтишотӣ чамъият ё интихоби ревизори чамъият дар оинномаи чамъият пешбинӣ шуда ё мутобики ҳамин Қонун ҳатмӣ бошад.

7. Аъзои комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият наметонад аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорон) чамъият, шахси иҷроқунандаи вазифаи мақомоти яккасардории чамъият ва аъзои мақомоти дастҷамъии чамъият бошад.

Моддаи 52. Ҳавасманӣ дар иҷро намудани аҳдҳо аз тарафи чамъият

1. Аҳдҳое, ки дар иҷро намудани он узви Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият, шахси иҷроқунандаи вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи чамъият, узви мақомоти дастҷамъии иҷроияи чамъият ё

иштирокчии чамъият ҳавасманд ва якчоя бо шахсони бонуфуз (аффилир) бист ва аз ин зиёда фоизи овозҳои шумораи умумии иштирокчиёни чамъиятро доранд, аз ҷониби чамъият бидуни розигии маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ичро шуданаш мумкин намебошад.

Шахсони мазкур барои ичро намудани аҳдҳо аз ҷониби чамъият ҳавасманд ҳисобида мешаванд, агар онҳо, зану шавҳар, падару модар, фарзандон, бародарон, хоҳарон ва шахсони бонуфузи (аффилир) онҳо бошанд:

- тарафи муомилот бошанд ё дар муносибатҳои онҳо бо чамъият ба манфиати шахсони сеюм баромад кунанд;

- дорандаи бист (ҳар кадом алоҳида ё якчоя) ва аз ин зиёд фоизи саҳмияҳои (ҳиссаҳо, пайҳо) шахси ҳуқуқӣ ва тарафи аҳд бошанд, ё дар муносибатҳои онҳо бо чамъият ба манфиати шахсони сеюм баромад кунанд;

- дар мақомоти идоракунии шахси ҳуқуқӣ, ки тарафи аҳд мебошад вазифаҳоро ишғол намуда ё дар муносибатҳои онҳо бо чамъият ба манфиати шахсони сеюм баромад кунанд;

- дар дигар ҳолатҳое, ки оинномаи чамъият муайян кардааст.

2. Шахсони дар сарсатри якуми банди якуми ҳамин модда нишон додашуда бояд ба маълумоти маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият ахборотро дар ин бора расонанд:

- дар бораи шахсони ҳуқуқӣ, ки дар он онҳо, ҳамсарон, волидон, фарзандон, бародарон, хоҳарон ва шахсони бонуфузи онҳо дорандаи бист ва аз ин зиёд фоизи саҳмияҳо (ҳиссаҳо, пайҳо) мебошанд;

- дар бораи шахсони ҳуқуқӣ, ки дар он онҳо, ҳамсарон, волидон, фарзандон, бародарон, хоҳарон ва шахсони бонуфузи онҳо дар мақомоти идоракунии вазифаҳоро ишғол менамоянд;

- дар бораи аҳдҳои барояшон маълуми ичрошаванд ё дар назар дошташуда, ки дар ичро намудани онҳо мумкин аст ҳавасманд дониста шаванд.

3. Қарор дар барои ичро намудани аҳдҳо аз ҷониби чамъият, ки дар ичро намудани онҳо ҳавасманди мавҷуд аст, дар маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият бо аксарияти овозҳои шумораи умумии иштирокчиёни чамъият, ки дар ичро намудани он ҳавасманд нестанд, қабул карда мешавад.

4. Ичро намудани аҳдҳое, ки ба онҳо ҳавасманди вучуд дорад, қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъиятро, ки банди сеюми ҳамин модда пешбини намудааст, талаб намекунад, ба шарте ки аҳд дар ҷараёни фаъолияти муқаррарии хоҷагидорӣ дар байни чамъият ва тарафи дигар ичро карда шавад ва он то даме ҷой дошта бошад, ки шахси ҳавасманди ичрокунандай аҳд мутобики банди якуми ҳамин модда чунин шахс эътироф карда шавад (қарор то санаи гузарондани маҷлиси умумии ояндаи иштирокчиёни чамъият талаб карда намешавад).

5. Аҳде, ки дар ичро намудани он ҳавасманди мавҷуд аст ва қадоме, ки бо вайронкуни талаботи пешбиникардаи ҳамин модда ичро карда шудааст аз рӯи даъвои чамъият ё иштироҷии он мумкин аст беътибор ҳисобида шавад.

6. Моддаи мазкур нисбати ҷамъиятҳое, ки аз як иштирокчӣ иборат аст, ва он дар як вақт вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи ин ҷамъиятро иҷро менамояд, татбиқ карда намешавад.

7. Дар сурати дар ҷамъият таъсис ёфтани Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият қабули қарор дар бораи иҷро намудани аҳде, ки оиди иҷро намудани он ҳавасманди мавҷуд аст, мумкин аст тибқи оинномаи ҷамъият ба салоҳияти он дода шавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар маблағи пардоҳти аҳд ё арзиши амволе, ки предмети аҳд мебошад, аз ду фоизи арзиши амволи ҷамъият зиёд буда, он дар асоси маълумоти ҳисоботи муҳосибавӣ дар давраи охирини ҳисоботи муайян шуда бошад.

Моддаи 53. Аҳдҳои қалон

1. Аҳди қалон аҳдест ё якчанд аҳди бо ҳам алоқамандаст, ки ба бевосита ё бавосита аз ҷониби ҷамъият бадастбаровардан, бегона кардан ё имконияти бегонакунии амвол вобаста буда, арзиши он бештар аз бисту панҷ фоизи арзиши амволи ҷамъиятро ташкил дода, дар асоси маълумоти ҳисоботи муҳосибавии давраи охирини ҳисоботии пеш аз рӯзи қабули қарор оиди иҷро намудани чунин аҳд муайян карда шудааст, агар оинномаи ҷамъият ҳаҷми бештари аҳди қалонро пешбини накарда бошад. Аҳде, ки дар раванди фаъолияти муқаррарии хоҷагидорӣ иҷро карда мешавад, аҳди қалон ҳисобида намешавад.

2. Ба мақсадҳои ҳамин модда арзиши амволи бегонакунандай ҷамъият дар натиҷаи аҳди қалон дар асоси маълумоти ҳисоби муҳосибавии он ва арзиши амволи бадастдароварандай ҷамъият дар асоси нархи пешниҳодшуда муайян карда мешавад.

3. Қарор дар бораи иҷро кардани аҳди қалонро маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият қабул мекунад.

4. Дар сурати дар ҷамъият таъсис ёфтани Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият қабули қарорҳоро оиди иҷро кардани аҳди қалон вобаста ба бадастдарорӣ, бегонакунӣ ё имконияти бегонакунии амвол бевосита ё бавосита аз ҷониби ҷамъият, ки арзиши он аз бисту панҷ то панҷоҳ фоизи арзиши амволи ҷамъиятро ташкил медиҳад, мумкин аст тавассути оинномаи ҷамъият ба салоҳияти Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият дода шавад.

5. Аҳди қалоне, ки бо вайрон кардани талаботи пешбиникардаи ҳамин модда иҷрокарда шудааст, мумкин аст аз рӯи даъвои ҷамъият ё иштирокчии он беэътибор дониста шавад.

6. Дар оинномаи ҷамъият мумкин аст пешбини карда шавад, ки барои иҷро кардани аҳди қалон қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият ва Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият талаб карда намешавад.

Моддаи 54. Тафтиши аудитории ҷамъият

Барои тафтиш ва тасдиқи дурустии ҳисботҳои солона ва балансҳои муҳосибавӣ, инчунин тафтиши ҳолати корҳои ҷорӣ ҷамъият ҳақ дорад бо қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни худ аудитори касбиро, ки бо манфиатҳои амволи бо ҷамъият, аъзои Шӯрои директорони (Шӯрои муҳоҳидакорони) ҷамъият, шахси иҷроқунандай вазифаи мақомоти яккасардории иҷроияи ҷамъият, аъзои мақомоти дастҷамии иҷроияи ҷамъият ва иштирокчиёни ҷамъият алоқаманд нест, ҷалб намояд.

Бо талаби ҳар қадом иштирокчии ҷамъият тафтиши аудитори мумкин аст аз ҷониби аудитори касбии интихобкардаи онҳо гузаронда шавад, ки он бояд ба талаботи муқарраркардаи қисми якуми ҳамин модда мувоғиқ бошад. Дар сурати гузарондани чунин тафтиши хизмати аудитор аз ҳисоби иштирокчии ҷамъият, ки бо талаби ў доир мегардад, пардохта мешавад. Ҳарочоти иштирокчии ҷамъият барои пардохти хизмати аудитор мумкин аст бо қарори маҷлиси умумии иштирокчии ҷамъият аз ҳисоби маблағи ҷамъият рӯёнда шавад.

Ҷалб намудани аудитор барои тафтиш ва тасдиқи дурустии ҳисботҳои солона ва балансҳои муҳосибавии ҷамъият дар ҳолатҳои пешбиникардаи қонунҳо ва дигар санадҳои ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмӣ мебошад.

Моддаи 55. Ҳисботи оммавии ҷамъият

1. Ҕамъият барои чоп кардани ҳисбот оиди фаъолияти худ ўҳдадор намебошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳамин Қонун ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбини кардаанд.

2. Дар давоми паҳнкунии оммавии вомбаргҳо ва дигар қофазҳои қиматноки эмиссионӣ ҷамъият ўҳдадор аст ҳар сол ҳисботи солона ва балансҳои муҳсибавиро чоп кунад, инчунин ахбороти дигарро дар бораи фаъолияташ, ки қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии мутобиқи онҳо қабулшуда пешбинӣ кардаанд ошкор намояд.

Моддаи 56. Нигоҳдории ҳӯҷҷатҳои ҷамъият

1. Ҕамъият ўҳдадор аст ҳӯҷҷатҳои зеринро нигоҳ дорад:

- ҳӯҷҷатҳои таъсисотии ҷамъият, инчунин тағйироту иловаҳои ба ҳӯҷҷатҳои таъсисотии ҷамъият ворид гардида (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*);

- протоколи (протоколҳои) маҷлиси муассисони ҷамъият, ки дорои қарор оиди таъсиси ҷамъият ва тасдиқи арзиши пулии саҳмҳои гайрипулӣ ба сармояи ҷамъият мебошад, инчунин дигар қарорҳои вобаста ба таъсиси ҷамъият;

- ҳӯҷҷате, ки қайди давлатии ҷамъиятро тасдиқ мекунад;

- ҳӯҷҷатҳое, ки ҳуқуқӣ ҷамъиятро ба амволи дар баланси он буда тасдиқ менамоянд;

- ҳӯҷҷатҳои дохилии ҷамъият;

- низомномаи дар бораи филиалҳо ва намояндагиҳои ҷамъият;

- ҳӯҷҷатҳое, ки бо эмиссияи вомбаргҳо ва дигар қофазҳои қиматноки эмиссионӣ вобастаанд;

- протоколҳои маҷлисҳои умумии иштирокчиёни чамъият;
- маҷлисҳои Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият, мақомоти дастҷамъии иҷроияи чамъият ва комиссияи тафтишоти чамъият;
- рӯйхати шахсони бонуфузи (аффилири) чамъият;
- хулосаи комиссияи тафтишотии (ревизори) чамъият, аудитор, мақомоти давлатӣ ва маҳаллии назорати молиявӣ;
- дигар ҳуччатҳое, ки қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, оинномаи чамъият, ҳуччатҳои дохилӣ чамъият, қарорҳои маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) чамъият ва мақомоти иҷроияи чамъият пешбинӣ кардаанд.

2. Чамъият ҳуччатҳоеро, ки ҳамин модда пешбинӣ кардааст, дар ҷои воқеъшавии мақомоти яккасардории иҷроияи он ё ҷои дигаре, ки ба иштирокчиёни чамъият маълум ва дастрас аст, нигоҳ медорад.

БОБИ 6. АЗ НАВ ТАШКИЛ КАРДАН ВА БАРҲАМ ДОДАНИ ЧАМЪИЯТ

Моддаи 57. Аз нав ташкил кардани чамъият

1. Чамъият метавонад бо тартиби пешбиникардаи ҳамин Қонун бо ихтиёри худ азnav ташкил карда шавад.

Дигар асосҳо ва тартиби азnavташкилдиҳии чамъиятро Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

2. Аз нав ташкилдиҳии чамъият мумкин аст дар шакли муттаҳидшавӣ, ҳамроҳшавӣ, тақсимшавӣ, ҷудошавӣ ва табдилшавӣ сурат гирад.

3. Чамъият аз вақти қайди давлатии шахсони ҳуқуқӣ, ки дар натиҷаи азnavташкилдиҳӣ барпо мешванд азnavташкилёфта ҳисобида мешавад, ба истиснои ҳолатҳои дар шакли ҳамроҳшавӣ ва табдилдиҳӣ азnavташкил кардани он (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Дар сурати азnavташкилдиҳии чамъият дар шакли ба он ҳамроҳшавии чамъияти дигар, чамъиятҳое, ки дар ҳамроҳшавӣ иштирок менамоянд, дар ин ҳусус бо тартиби муқарраршуда дар як вақт ба мақомоти анҷомдиҳандай бақайдгирии давлатӣ барои ворид намудани маълумот ба Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ ариза пешниҳод менамоянд. Чамъият аз лаҳзасе азnavташкилшуда ба ҳисоб меравад, ки маълумот дар бораи қатъ гардидани фаъолияти чамъияти ҳамроҳшуда ва маълумот дар бораи тағйироти ҳуччатҳои таъсисии чамъият ба Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ ворид карда шудаанд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Азnavташкилдиҳии чамъият дар шакли табдилдиҳӣ пас аз ворид намудани маълумот ба Феҳристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва

сохибкорони инфириодӣ дар бораи тағйирдиҳии шакли ташкилию ҳуқуқии ҷамъият ба итмомрасида дониста мешавад (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

4. Бақайдгирии давлатии ҷамъиятҳо, ки дар натиҷаи азnavташкилдидӣ барпо шудаанд ва ворид кардани сабт оиди қатъ ёфтани фаъолияти ҷамъиятҳои азnavташкилёфта, бо тартиби муқаррар кардаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

5. На дертар аз сӣ рӯзи қабули қарори азnavташкилкуни ҷамъият ва дар сурати ба шакли муттаҳидшавӣ ё ҳамроҳшавӣ азnavташкилкуни ҷамъият аз санаи қабули қарор дар ин бора ба ҷамъияти охирин, ки дар муттаҳидшавӣ ё ҳамроҳшавӣ иштирок менамоянд, ҷамъият ӯҳдадор аст дар ин бораи ҳамаи кредиторҳои маълуми ҷамъиятро хаттӣ огоҳ намуда, дар нашрияе, ки дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ маълумот чоп мешавад, дар бораи қарори қабул шуда хабар нашр намояд. Дар ин маврид кредиторҳои ҷамъият дар давоми сӣ рӯзи ба онҳо фиристонидани огоҳнома ё дар давоми сӣ рӯз чоп шудани хабар дар бораи қабули қарор ҳақ доранд пеш аз мӯҳлат қатъ кардан ё ичрои ӯҳдадориҳои даҳлдори ҷамъият ва ҷуброни зарари ба онҳо расидаро хаттӣ талаб намоянд.

6. Агар баланси тақсимот барои муайян кардани вориси ҷамъияти азnavташкилёфта имконият надиҳад, шахсони ҳуқуқие, ки дар натиҷаи азnavташкилкуни барпо шудаанд, оиди ӯҳдадориҳои ҷамъияти азnavташкилёфта дар назди кредиторҳои он масъулияти муштарак доранд (*Қонуни ҶТ аз 29.12.2010 № 656*).

Моддаи 58. Муттаҳидшавии ҷамъиятҳо

1. Барпо намудани ҷамъияти нав ва ба он додани ҳамаи ҳуқуқҳо ва ӯҳдадориҳои ду ё якчанд ҷамъият ва қатъ ёфтани ҷамъиятҳои охирин муттаҳидшавии ҷамъиятҳо ҳисобида мешавад.

2. Маҷлиси умумии иштирокчиёни ҳар қадом ҷамъияте, ки дар азnavташкилкуни ба шакли муттаҳидшавӣ иштирок менамояд дар бораи чунин азnavташкилкуни, тасдиқи шартномаи муттаҳидшавӣ ва оинномаи ҷамъият, ки дар натиҷаи муттаҳидшавӣ барпо меёбад, инчунин тасдиқи акти доду гирифт қарор қабул мекунад.

3. Шартномаи муттаҳидшавӣ, ки ҳамаи иштирокчиёни ҷамъияти дар натиҷаи муттаҳидшавӣ барпоёфта имзо кардаанд, дар баробарии оинномаи он ҳуҷҷати таъсисотӣ буда, бо талаботи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳамин Қонун нисбат ба шартномаи таъсисотӣ пешниҳод менамояд, бояд мувоғиқ бошад.

4. Дар ҳолати аз ҷониби маҷлиси умумии иштирокчиёни ҳар қадом ҷамъияте, ки дар азnavташкилкуни ба шакли муттаҳидшавӣ иштирок менамоянд, қабул кардани қарор оиди чунин азnavташкилкуни ва тасдиқи шартномаи муттаҳидшавӣ, оинномаи ҷамъияти дар натиҷаи муттаҳидшавӣ барпогардида ва акти доду гирифти интиҳоби мақомоти ичроияи ҷамъияте, ки дар натиҷаи муттаҳидшавӣ барпо меёбад, дар маҷлиси умумии якҷояи

иштирокчиёни чамъият, ки дар муттахидшавӣ иштирок мекунанд, сурат мегирад.

Мӯҳлат ва тартиби гузаронидани чунин маҷлиси умумиро шартномаи муттахидшавӣ муайян менамояд.

Мақомоти яккасардории иҷроияи чамъияте, ки дар натиҷаи муттахидшавӣ барпо мегардад, амали вобаста ба қайдгирӣ давлатии ин чамъиятро ба ҷо меоварад.

5. Дар мавриди муттахидшавӣ чамъиятҳо ҳамаи ҳуқуқу ўҳдадории ҳар кадоми онҳо мутобиқи акти доду гирифт ба чамъияте мегузарад, ки дар натиҷаи муттахидшавӣ барпо меёбад.

Моддаи 59. Ҳамроҳшавии чамъият

1. Қатъгардии як ё якчанд чамъият бо додани ҳамаи ҳуқуқу ўҳдадориҳои онҳо ба чамъияти дигар ҳамроҳшавии чамъият ҳисобида мешавад.

2. Маҷлиси умумии иштирокчиёни ҳар кадом чамъияте, ки дар азnavташкилкуни дар ба шакли ҳамроҳшавӣ иштирок менамояд, дар бораи чунин азnavташкилкуни, тасдиқи шартномаи ҳамроҳшавӣ ва оинномаи дар бораи тасдиқи акти доду гирифт қарор қабул менамояд.

3. Маҷлиси умумии якҷояи иштирокчиёни чамъиятҳое, ки дар ҳамроҳшавӣ иштирок менамоянд, ба ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъияте, ки нисбати он ҳамроҳшавӣ сурат мегирад, тағйироти вобаста ба ҳайати иштирокчиёни чамъият, муайян кардани ҳаҷми ҳиссаҳои онҳо, дигар тағйироти пешбиникардаи шартномаи ҳамроҳшавиро ворид менамояд, инчунин дар мавриди зарурат дигар масъалаҳо, аз ҷумла масъалаи интиҳоби мақомоти чамъиятро, ки нисбати он ҳамроҳшавӣ сурат мегирад, ҳал мекунад. Мӯҳлату тартиби гузарондани чунин маҷлиси умумиро шартномаи ҳамроҳшавӣ муайян менамояд.

4. Ҳангоми ҳамроҳшавии чамъиятҳо ҳамаи ҳуқуқу ўҳдадориҳои ҳар яке аз онҳо ба чамъияте, ки дар натиҷаи ҳамроҳшавӣ барпо карда мешавад, мутобиқи акти доду гирифт мегузарад.

Моддаи 60. Тақсимшавии чамъият

1. Қатъгардии чамъият ва гузаштани ҳамаи ҳуқуқу ўҳдадориҳои он ба чамъиятҳои навро тақсимшавии чамъият меноманд.

2. Маҷлиси умумии иштирокчиёни ҳар як чамъияте, ки бо шакли тақсимот азnavташкил карда мешавад, дар бораи чунин азnavташкилдиҳӣ, тартибу шартҳои тақсими чамъият, таъсиси чамъиятҳои нав ва тасдиқи баланси тақсимот қарор қабул мекунад.

3. Иштирокчиёни ҳар кадом чамъияте, ки дар натиҷаи тақсимот барпо меёбад, шартномаи таъсисотӣ имзо мекунанд. Маҷлиси умумии иштирокчиёни ҳар кадом чамъияте, ки дар натиҷаи тақсимот барпо меёбад, оинномаро тасдиқ ва мақомоти чамъиятро интиҳоб менамояд.

4. Ҳангоми тақсими чамъият ҳамай ҳуқуку ўҳдадориҳои он мутобиқи баланси тақсимот ба чамъиятхое мегузарад, ки дар натиҷаи тақсимот барпо шудаанд.

Моддаи 61. Ҷудошавии чамъият

1. Барпо ёфтани як ё якчанд чамъият, бо додани як қисми ҳуқуку ўҳдадориҳои чамъияти азнаташкилшаванда бидуни қатъгардии охирон ҷудошавии чамъият ҳисобида мешавад.

2. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъияте, ки бо шакли ҷудошавӣ аз навташкилкарда мешавад, дар бораи чунин азнаташкилкуни, тартибу шартҳои ҷудошавӣ, таъсиси чамъияти (чамъиятҳои) нав ва тасдиқи баланси тақсимот қарор қабул намуда, бо ҳуҷҷатҳои таъсисотии чамъияте, ки ба шакли ҷудошави аз нав таъсис дода мешавад, тағйироти вобаста ба ҳайати иштирокчиёни чамъият, муайян кардани ҳаҷми ҳиссаи онҳо ва дигар тағйироти пешбиникардаи қарори ҷудошавиро ворид месозад, инчунин дар мавриди зарурат дигар масъалаҳо, аз ҷумла масъалаи интиҳоби мақомоти чамъиятро ҳал менамояд.

Иштирокчиёни чамъияти ҷудошаванда шартномаи таъсисотиро имзо мекунанд. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъияти ҷудошаванда оинномаи онро тасдиқ ва мақомоти чамъиятро интиҳоб менамояд.

Агар иштирокчии ягонаи чамъияти ҷудошаванда чамъияти азнаташкилёфта бошад, маҷлиси умумии ин чамъият дар бораи азнаташкилнамоии чамъият ба шакли ҷудошавӣ, тартибу шартҳои ҷудошави қарор қабул намуда, инчунин оинномаи чамъияти ҷудошаванда ва баланси тақсимотро тасдиқ ва мақомоти чамъияти ҷудошавандаро интиҳоб мекунад.

3. Ҳангоми аз чамъият ҷудо шудани як ё якчанд чамъият ба ҳар қадоми онҳо як қисми ҳуқуку ўҳдадориҳои чамъияти азнаташкилёбанда мутобиқи баланси тақсимот мегузарад.

Модда 62. Табдилшавии чамъият

1. Чамъият ҳақ дорад ба чамъияти саҳҳомӣ, чамъияти дорои масъулияти иловагӣ ё кооперативи истеҳсолӣ табдил ёбад.

2. Маҷлиси умумии иштирокчиёни чамъият, ки бо шакли табдилшавӣ азнаташкил карда мешавад, дар бораи чунин азнаташкилкуни, тартибу шартҳои табдилшавӣ, тартиби мубодилаи ҳиссаҳои иштирокчиёни чамъият ба саҳмияҳои чамъияти саҳҳомӣ, ҳиссаи иштирокчиёни чамъияти дорои масъулияти иловагӣ ё ҳақи аъзои кооперативи истеҳсолӣ, тасдиқи оинномаи чамъияти саҳҳомии дар натиҷаи табдилсозӣ ба вучудоянда, чамъияти дорои масъулияти иловагӣ ё кооперативи истеҳсолӣ, инчунин дар бораи тасдиқи акти доду гирифт қарор қабул мекунад.

3. Иштирокчиёни шахси ҳуқуқие, ки дар натиҷаи табдилсозӣ барпо меёбад, дар бораи интиҳоби мақомоти он мутобиқи талаботи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди чунин шахсони ҳуқуқӣ қарор қабул намуда, ба мақомоти даҳлдор супориш медиҳад, ки амалҳоро вобаста ба ворид намудани

маълумот оид ба тафийр ёфтани шакли ташкилию ҳуқуқии шахси ҳуқуқӣ ба Фехристи ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ ичро намояд (*Қонуни ҶТаз 29.12.2010 № 656*).

4. Ҳангоми дигаргун шудани ҷамъият ҳамаи ҳуқуку ӯҳдадориҳои ҷамъияти азнаташкилёфта мутобиқи акти доду гирифт ба шахси ҳуқуқӣ, ки дар натиҷаи табдилсозӣ барпо шудааст мегузарад.

Моддаи 63. Барҳам додани ҷамъият

1. Ҷамъият метавонад ихтиёри бо тартиби муқарраркардаи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти талаботи ҳамин Қонун ва оинномаи ҷамъият барҳам дода шавад. Ҷамъият метавонад инчунин бо қарори суд дар асосҳои пешбиникардаи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон барҳам дода шавад.

Барҳам хурдани ҷамъият боиси қатъ ёфтани он бидуни ба шахсони дигар гузаштани ҳуқуку ӯҳдадориҳо бо тартиби гузашти ҳуқуқ мегардад.

2. Қарори маҷлиси умумии иштирокчиёни ҷамъият дар бораи барҳамхурии ихтиёрии ҷамъият ва таъин кардани комиссияи барҳамдиҳӣ бо пешниҳоди Шӯрои директорони (Шӯрои мушоҳидакорони) ҷамъият, мақомоти ичроияи ё иштирокчии ҷамъият қабул карда мешавад.

3. Дар ҳолате, ки агар иштирокчии ҷамъияти барҳамхуранда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад, ба ҳайати комиссияи барҳамдиҳӣ намояндаи мақомоти давлатии идораи амволи давлатӣ, муассисаи маҳсусе, ки амволи давлатиро мефурӯшад, фурушандай амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё мақомоти маҳаллӣ дохил карда мешавад. Дар мавриди ичро накардани ин талабот мақомоте, ки ҷамъиятро ба қайди давлатӣ мегирад, ҳақ надорад ба таъин кардани комиссияи барҳамдиҳӣ розигӣ дихад (*Қонуни ҶТаз 29.12.2010 № 656*).

4. Тартиби барҳамдиҳии ҷамъиятро Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни ҶТаз 29.12.2010 № 656*).

Моддаи 64. Таксими амволи ҷамъияти барҳамхуранда дар байни иштирокчиёни он

1. Амволи баъди ҳисобу китоби бо кредиторҳо анҷом додашудаи бокимондаи ҷамъияти барҳамхуранда аз ҷониби комиссияи барҳамдиҳӣ дар байни иштирокчиёни ҷамъият бо навбати зерин тақсим карда мешавад:

- дар навбати аввал ба иштирокчиёни ҷамъият қисми фоидай тақсимшуда, вале пардоҳт карданашуда дода мешавад;

- дар навбати дуюм амволи ҷамъияти барҳамхуранда дар байни иштирокчиёни ҷамъият мутаносибан ба ҳиссаи онҳо дар сармояи оинномавии ҷамъият тақсим карда мешавад.

2. Талаботи ҳар навбат баъди пурра қонеъ шудани талаботи навбати пешина қонеъ гардонда мешавад. Агар амволи мавҷудаи ҷамъият барои

пардохти на қисми пардохтнашудаи фоида, балки пардохти фоидаи тақсимшуда нокифоя бошад, амволи ҷамъият дар байни иштирокчиёни он мутаносибан ба ҳиссаи онҳо дар сармояи оинномавии ҷамъият тақсим карда мешавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Раҳмонов

ш. Душанбе

10 майи соли 2002 № 53